

Guia de l'estudiant

2004 | 2005

Universitat de Vic

Mestre.

Educació Infantil

Facultat d'Educació

Primera edició: juliol de 2004

Edita: Servei de Publicacions de la Universitat de Vic

Carrer de Perot Rocaguinarda, 6. 08500 Vic. Tel. 93 889 48 77

Universitat de Vic. Carrer de la Sagrada Família, 7. 08500 Vic. Tel. 93 886 12 22. Fax 93 889 10 63

Impressió: Artyplan

Índex

Presentació	5
La Facultat d'Educació	7
Estructura	7
Òrgans de Govern	7
Departaments, professors i professionals de serveis	8
Calendari Acadèmic	11
Organització dels Ensenyaments	13
Pla d'Estudis	13
Ordenació temporal de l'ensenyament	13
Programes de les assignatures	15
Assignatures obligatòries de 1r curs	15
Didàctica General	15
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	18
Desenvolupament de les Habilitats Lingüístiques i la seva Didàctica (Didàctica de la Llengua i la Literatura)	21
Educació Artística i la seva Didàctica (Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual) .	23
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	28
Matemàtica i la seva Didàctica	31
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	34
Teories i Institucions Contemporànies d'Educació	36
Assignatures obligatòries de 2n curs	41
Pràctiques I	41
Llengua i la seva Didàctica (Llengua II)	43
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	46
Desenvolupament Psicomotor	48
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6 anys)	51
Organització del Centre Educatiu	53
Assignatures obligatòries de 3r curs	57
Pràctiques II	57
Sociologia de l'Educació	58
Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica.....	60
Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural	63
Didàctica de la Música a l'Educació Infantil	65
Psicopedagogia de la Primera Infància	68
Literatura Infantil	70

Presentació

Benvolgut / benvolguda estudiant,

En aquesta “Guia de l’estudiant” hi trobaràs els programes de les assignatures troncal i obligatòries dels estudis de **Mestre –Educació Infantil** del curs 2004-2005, amb el nom del professorat que les imparteix, la metodologia emprada, el sistema d’avaluació i la bibliografia bàsica. També hi figuren algunes altres informacions d’interès, com ara l’estructura de la Facultat d’Educació, el calendari acadèmic i un resum del pla d’estudis. Per obtenir altres informacions, referides tant al teu centre com als altres i al conjunt de la universitat, també pots consultar la web de la universitat de Vic (www.uvic.es).

Pel que fa a les assignatures optatives i de lliure elecció, la relació d’assignatures i el programa detallat de cadascuna d’elles figura a la “Guia de les assignatures Optatives i de Lliure Elecció” del curs 2004-2005, editada a part, ja que es tracta d’assignatures que s’ofereixen als estudiants de tota la Facultat d’Educació.

És important que en començar el curs facis una bona lectura dels programes de cadascuna de les assignatures que cursaràs, per tal de fer-te una idea de la seva durada, dels continguts, dels enfocaments i de les tasques que hauràs de dur a terme. Així mateix, i al llarg del curs, serà bo que la tinguis a mà i que la consultis per tenir una referència del desenvolupament de les matèries.

En nom de les persones que formem l’equip de deganat, del conjunt de professors i professores i dels professionals de serveis, aprofito per donar-te la benvinguda a Facultat d’Educació de la Universitat de Vic i a la Diplomatura de Mestre d’Educació Infantil i per desitjar-te un curs ben profitós, tot esperant que el contingut d’aquest llibret sigui realment això, una guia que t’orienti i t’acompanyi al llarg del curs.

Assumpta Fargas i Riera
Degana de la Facultat d’Educació

La Facultat d'Educació

Estructura

La Facultat d'Educació de la Universitat de Vic imparteix els ensenyaments següents:

Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Infantil
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Primària
Diplomatura de Mestre. Especialitat de Llengua Estrangera
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Especial
Diplomatura de Mestre. Especialitat d'Educació Física
Diplomatura d'Educació Social

Llicenciatura de Psicopedagogia
Llicenciatura de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

Les unitats bàsiques de docència i recerca de la Facultat són els Departaments, que agrupen el professorat d'unes mateixes àrees. Actualment hi ha cinc departaments:

Departament de Ciències i Ciències Socials
Departament d'Expressions artístiques, Motricitat humana i Esport
Departament de Filologia
Departament de Pedagogia
Departament de Psicologia

Al capdavant de cada departament hi ha un professor o professora que exerceix de director o directora.

Òrgans de Govern

El Deganat

La gestió ordinària en el govern i administració de la Facultat correspon al Deganat, constituït pels membres següents:

Assumpta Fargas i Riera, degana
Pere Pujolàs i Maset, cap d'estudis
Jordi Martí i Feixas, coordinador dels estudis de Mestre
Núria Simó i Gil, coordinadora dels estudis d'Educació Social
José Ramón Lago i Martínez, coordinador dels estudis de Psicopedagogia
Joan Arumí i Prat, coordinador dels estudis de Ciències de l'Activitat Física i l'Esport

El Consell de Direcció

És l'òrgan col·legiat de govern de la Facultat. Està constituït pels membres següents:

La degana de la Facultat, que el presideix
La resta de membres de l'equip de deganat de la Facultat
Els directors de Departament

Departaments, professorat i professionals de serveis

Departament de Ciències i Ciències Socials

Director: Josep Casanovas i Prat
Xantal Borràs i Boix
Joan Callarisa i Mas
Miquel Casadevall i Ginestet
Pau Casañas i Xuriach
Agustí Comella i Cayuela
Elisenda Jaumira i Areñas
Marta Marimon i Martí
Francesc Marín i Serrano
Jordi Martí i Feixas
Montserrat Martín i Horcajo
Anna Puig i Ribera
Ramon Rial i Carbonell
Sebastià Riera i Cusí
Isabel Sellas i Ayats
Jacint Torrents i Buxó

Departament d'Expressions Artístiques, Motricitat Humana i Esport

Director: Miquel Pérez i Mas
Joan Arumí i Prat
Ernest Baiget i Vidal
Sebastià Bardolet i Mayola
Gemma Boluda i Viñuales
Mercè Carrera i Peruga
Jordi Coma i Bau
Eduard Comerma i Torras
Providència Daufi i Moreso
Núria Franc i Batlle
Sílvia Giménez i Corrons
Dídac Herrero i Ballart
Mario Keudell i Villacampa
José Luís López del Amo
Eva Marichalar i Freixa
Xavier Peña i López
Gil Pla i Campàs
Eduard Ramírez i Banzo
Carles Romagosa i Vidal
Dolors Rusiñol i Cirera
Oriol Sallent i Bonaventura
Marta Solà i Serrabou
Lluís Solé i Sala
Mireia Tapiador i López

Gemma Torres i Cladera
Josep Vernis i Burés
Arnau Vernis i Llambias

Departament de Filologia

Director: Francesc Codina i Valls
M. Carme Bernal i Creus
Jordina Coromina i Subirats
Marta Corominas i Salom
Assumpta Fargas i Riera
Josep Fornols i Puigoriol
Josep Gallart i Bau
Maria Cinta González i García
Núria Medina i Casanovas
Teresa Puntí i Jubany
Carme Rubio i Larramona
Josep Tió i Casacuberta
Ricard Torrents i Bertrana
Anna Vallbona i González
Maria Àngels Verdaguer i Pajerols

Departament de Pedagogia

Director: Antoni Tort i Bardolet
Jaume Carbonell i Sabarroja
Isabel Carrera i Blancafort
Isabel Carrillo i Flores
Montse Castells i Clota
Eulàlia Collelledemont i Pujadas
Esther Fatsini i Matheu
Josep Font i Roura
Anna Gómez i Mundó
Rosa Guitart i Aced
Núria Padrós i Tuneu
Olga Pedragosa i Xuclà
Ramon Plandiura i Vilacís
Maite Pujol i Mongay
Pere Pujolàs i Maset
M. Rosa Roca i Tañà
Esther Sarquella i Casellas
Núria Simó i Gil
Ramon Sitjà i Domènech
Joan Soler i Mata
Joan Vera i Saucedo

Departament de Psicologia

Director: Àngel Alsina i Pastells
Irene Balaguer i Felip
Montse Benlloch i Burrull

Jaume Carbonés i López
Manel Dionís Comas i Mongay
M. Teresa Feu i Vidal
Julio César Figueroa
Assumpció Guillén i Font
José Ramón Lago i Martínez
Pilar Prat i Viñolas
Anna Pujol i Costa
Sònia Reig i Orta
Gemma Riera i Romero
Ramon Riera i Euras
Joan Sala i Baiget
Josep Santacreu i Tañà
Àngel Serra i Jubany
Jordi Verdaguer i Gorchs
Berta Vila i Saborit
Secretaria: Rosa M. Guix i Godayol
Dolors Muñoz i Vilaseca
Ester Muñoz i Tamargo
Dolors Ruiz i Zafra
Elisabet Vila i Sala

Calendari acadèmic

1r curs

Rebuda dels estudiants: 27 de setembre de 2004, a les 9h (grups Matí) i a les 15h (grup Tarda)

Docència 1r quadrimestre: del 27 de setembre de 2004 al 21 de gener de 2005

Exàmens: 1ª convocatòria: del 24 de gener al 4 de febrer de 2005

2ª convocatòria: del 27 de juny a l'1 de juliol de 2005

Estada a una escola: del 7 al 18 de febrer de 2005

Docència 2n quadrimestre: del 21 de febrer al 3 de juny de 2005

Exàmens: 1ª convocatòria: del 13 al 23 de juny de 2005

2ª convocatòria: de l'1 al 9 de setembre de 2005

2n i 3r curs

Docència 1r quadrimestre: del 20 de setembre al 10 de desembre de 2004

(Assignatures optatives, lliure elecció i complements de formació: del 27 de setembre al 10 de desembre de 2004)

Exàmens: 1ª convocatòria: del 13 al 21 de desembre de 2004

(Els exàmens dels complements de formació també es faran del 13 al 21 de desembre de 2004)

2ª convocatòria: del 27 de juny a l'1 de juliol de 2005

Pràctiques I i II: de l'11 de gener al 25 de febrer de 2005

(Els dies 22 de desembre de 2004 i 10 de gener de 2005 es destinaran a les sessions d'orientació de les pràctiques)

Docència 2n quadrimestre: del 7 de març al 3 de juny de 2005

Exàmens: 1ª convocatòria: del 13 al 23 de juny de 2005

2ª convocatòria: de l'1 al 9 de setembre de 2005

Dies festius:

11 d'octubre, dilluns, pont

12 d'octubre de 2004, dimarts, festa estatal (el Pilar)

1 de novembre de 2004, dilluns, Tots Sants

6 de desembre de 2004, dilluns, festa estatal (Dia de la Constitució)

7 de desembre, dimarts, pont

8 de desembre de 2004, dimecres, festa estatal (la Puríssima)

23 d'abril de 2005, dissabte, sant Jordi, festa de la UVic

16 de maig de 2005, dilluns, Segona Pasqua

24 de juny de 2005, divendres, sant Joan

25 de juny de 2005, dissabte, pont

5 de juliol de 2005, dimarts, festa major de Vic

Vacances:

Nadal: del 23 de desembre de 2004 al 9 de gener de 2005, ambdós inclosos

Setmana Santa: del 19 de març de 2005 al 28 de març de 2005, ambdós inclosos

Organització dels Ensenyaments

Pla d'Estudis

D'acord amb el Pla d'Estudis, els ensenyaments de Mestre, especialitat d'Educació Infantil, s'organitzen en tres cursos de dos quadrimestres cadascun amb un total de 207 crèdits, entre els quals n'hi ha de teòrics i de pràctics. Cada quadrimestre té una durada de 15 setmanes lectives.

Els 207 crèdits estan distribuïts de la següent manera:

Matèries Troncals i Obligatòries:	168 crèdits
Matèries Optatives:	18 crèdits
Matèries de Lliure Elecció:	21 crèdits

Dins la carrera es contemplen uns períodes de pràctiques d'ensenyament en centres escolars que suposen per a l'estudiant un 15% de la càrrega lectiva global dels seus estudis.

Ordenació temporal de l'ensenyament

PRIMER CURS COMÚ	C.A.	Quadrimestre		
		Grup A (matí)	Grup C (matí)	Grup E (matí)
Didàctica general	10,5	Anual	Anual	Anual
Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar	9	Anual	Anual	Anual
Desenvolup. de les Activitats Lingüístiques i la seva Didàctica	12	Anual	Anual	Anual
Expressió Plàstica i Musical i la seva Didàctica	13,5	Anual	Anual	Anual
Matemàtiques i la seva Didàctica	4,5	2n	1r	1r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural	6	2n	1r	1r
Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació	6	1r	2n	2n
Noves Tecnologies Aplicades a l'Educació	4,5	1r	2n	2n

SEGON CURS	C.A.	Quadrimestre	
		Grup A (matí)	Grup C (matí)
Llengua i la seva Didàctica	9	Anual	Anual
Pràctiques I	15	Anual	Anual
Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial	8	Anual	Anual
Desenvolupament Psicomotor	8	Anual	Anual
Organització del Centre Escolar	4,5	3r	4rt
Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6)	6	4t	3r

TERCER CURS	C.A.	Quadrimestre		
		Grup A (matí)	Grup C (matí)	Grup B (tarda)
Pràctiques II	15	Anual	Anual	Anual
Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica	8	Anual	Anual	Anual
Psicopedagogia de la Primera Infància	6	5è	5è	5è
Literatura Infantil	4,5	5è	5è	5è
Sociologia de l'Educació	6	6è*	6è*	6è
Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural*	6	6è*	6è*	6è*
Didàctica de la Música a l'Educació Infantil	6	6è	6è	6è

(Nota: Les dues assignatures assenyalades amb un asterisc iniciaran la docència durant el 5è quadrimestre del curs)

Assignatures obligatòries de primer curs

Didàctica General

PROFESSORAT: Esther FATSINI i MATHEU
Rosa GUITARR i ALED
Ramon SITJÀ i DOMÈNECH

Anual. 10,5 crèdits

OBJECTIUS:

L'assignatura de Didàctica General té com a objectius bàsics:

- a) Identificar i analitzar els aspectes principals que configuren el treball docent.
- b) Viure i reflexionar sobre els fenòmens que es produeixen a l'aula d'una escola a través de la realització de pràctiques.
- c) Conèixer, aplicar i analitzar estratègies, metodologies i recursos que permetin dur a la pràctica el treball docent.
- d) Establir relacions entre la realitat escolar i l'entorn cultural i social, entenent l'escola com un fenomen educatiu complex.

L'assignatura de Didàctica General inclou dins de la seva programació 15 de dies d'estada en una escola per tal de mantenir el contacte amb la realitat educativa des del primer curs de la carrera. L'estada es realitzarà a mig curs i l'estudiant assistirà a l'escola assignada en l'horari de 9 a 17h, sense classes a la Facultat.

CONTINGUTS:

1. Introducció
 - 1.1. Què és la Didàctica?
 - 1.2. Acció educativa
2. Les finalitats educatives
 - 2.1. Necessitats educatives de la societat actual
 - 2.2. Finalitats de l'educació avui
3. L'escola
 - 3.1. Característiques de l'escola. Context escolar.
 - 3.2. Estructura de l'escola. Sistema Educatiu
 - 3.3. Models d'escola
4. Currículum escolar i avaluació
 - 4.1. El currículum com a procés de presa de decisions
 - 4.2. Anàlisi dels components del currículum
 - 4.3. Models d'ensenyament/ aprenentatge i currículum. El constructivisme.
 - 4.4. Recursos educatius i materials didàctics
 - 4.5. Planificació didàctica. Seqüències didàctiques
 - 4.6. Paper de l'avaluació a l'escola
5. Fer de mestre
 - 5.1. L'actuació del mestre: experiència, pràctica i teoria docent, expectatives
 - 5.2. L'equip de mestres
 - 5.3. La presa de decisions davant el coneixement escolar

- 5.4. La tutoria
- 6. L'infant i el grup-classe
 - 6.1. Atenció a la diversitat
 - 6.2. Agrupament d'alumnes
 - 6.3. El grup d'alumnes
 - 6.4. L'ambient de classe :
 - 6.4.1. Relacions mestre/alumnat
 - 6.4.2. Relacions entre alumnat

METODOLOGIA:

En l'assignatura es faran servir diferents estratègies didàctiques: conferències, estades, visionat de films, exposició de materials, treball en grup, sortides, ús de tècniques de recollida d'informació, etc.

Cal destacar també que des de Didàctica General es supervisaran les Pràctiques, realitzades durant dues setmanes en una escola, que generen espais de reflexió sobre els aspectes treballats a l'assignatura.

AVALUACIÓ:

- Dues proves escrites: una cada quadrimestre.
- Treballs individuals sobre aspectes relacionats amb l'assignatura.
- Informe de l'estada a l'escola.
- Treball en grup sobre la planificació d'una Unitat de Programació.

Es valorarà, també, la participació activa en el desenvolupament de les sessions de treball i en les diverses activitats.

Per aprovar l'assignatura cal superar satisfactòriament cadascuna de les parts abans esmentades.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aldamiz-Echegarria, M.; *et al.* *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona: Graó, 2000.
- Antúnez, S.; *et al.* *Del projecte educatiu a la programació d'aula*, Barcelona: Graó, 1991.
- Bassedas, E.; Huguet, T.; Solé, I. *Aprendre i ensenyar a l'educació infantil*. Barcelona: Graó, 1996.
- Cela, J.; Palou, J. *Amb veu de mestre*, Barcelona: Eds. 62/Rosa Sensat, 1993.
- Cela, J. *Amb lletra petita*. Eds. 62/Rosa Sensat, 1996.
- Coll, C.; *et al.* *Los contenidos en la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*, Madrid: Santillana, Col. Aula XXI, 1992.
- Coll, C.; *et al.* *El constructivismo en el aula*. Barcelona: Graó, 1993.
- Domènech, J., Arànega, S. *L'educació primària. Reptes, dilemes i propostes*. Barcelona: Graó, 2001.
- Escaño, J.; Gil de la Serna, M. *Como se aprende y como se enseña*. Barcelona: Horsori, 1992.
- Franch, J.; *et al.* *El grup-classe: un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Parcerisa, A. *Materiales curriculares. Cómo elaborarlos, seleccionarlos y usarlos*, Barcelona: Graó, 1996.
- Pujolàs, P. *Aprendre junts alumnes diferents. Els equips d'aprenentatge cooperatiu a l'aula*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
- Rué, J. *El treball cooperatiu. L'organització social de l'ensenyament i l'aprenentatge*, Barcelona: Barcanova, 1991.
- Salgueiro, A. *Saber docente y práctica cotidiana*, Barcelona: Octaedro, 1998.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*, Barcelona: Graó, 1995.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Blanch, X. *Cinc cèntims sobre la reforma*. Barcelona: Proa, 1996.
- Fullan, M. i Hargreaves, A. *¿Hay algo por lo que merezca la pena luchar en la escuela?* Sevilla: Publicaciones M.C.E.P., 1997.

Gimeno, J.; Pérez, A. *Comprender y transformar la enseñanza*, Madrid: Morata, 1992.
Novak, J. D.; Gowin D. B. *Aprendiendo a aprender*, Barcelona: Martínez Roca, 1988.
Sáenz, O. (dir.) *Didáctica general: Un enfoque curricular*, Alcoi: Marfil, 1994.
Torrents, *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial, 1988.

A banda de la bibliografia específica per a cada apartat del programa, es consultaran regularment les revistes «Guix», «Cuadernos de Pedagogía», «Aula» i «Perspectiva Escolar».

Psicologia de l'Educació i del Desenvolupament en l'Edat Escolar

PROFESSORAT: Anna PUJOL i COSTA
Àngel SERRA i JUBANY

Anual. 9 crèdits

OBJECTIUS GENERALS:

Vincular dos gran àmbits d'estudi de la psicologia: la psicologia de l'educació i la psicologia del desenvolupament.

Conèixer, des de diferents perspectives, com i quins són els canvis globals que es produeixen en el desenvolupament de l'ésser humà des que neix fins a l'etapa de l'adolescència i comprendre el procés d'ensenyament i aprenentatge i els factors psicosocials que hi intervenen.

Tenint en compte el context educatiu en què ens trobem, la relació entre aquests dos coneixements ha de permetre l'efectivitat del procés d'aprenentatge i la intervenció psicològica i educativa.

CONTINGUTS:

- 1.- La psicologia: concepte, aproximació històrica, tendències, àmbits d'estudi.
- 2.- Les teories sobre el desenvolupament
- 3.- Les teories psicològiques de l'aprenentatge
- 4.- El desenvolupament abans de néixer
- 5.- El nouat
- 6.- Desenvolupament psicològic en la primera infància (0-2 anys)
 - Creixement físic i desenvolupament psicomotor fins als 2 anys
 - Desenvolupament cognitiu durant els dos primers anys
 - Desenvolupament socioafectiu durant la primera infància
- 7.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació infantil (2-5 anys)
 - Desenvolupament físic i psicomotor
 - Desenvolupament intel·lectual i processos cognitius
 - Desenvolupament del llenguatge
 - Desenvolupament emocional i afectiu
 - Conducta social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament de la personalitat
- 8.- Desenvolupament i aprenentatge en l'etapa d'educació primària (6-12 anys)
 - Processos cognitius i desenvolupament intel·lectual
 - Coneixement social i desenvolupament de normes i valors
 - Desenvolupament psicosexual
 - Desenvolupament de la personalitat
- 9.- Determinants de l'aprenentatge
 - Capacitat intel·lectual
 - Motivació
 - Mètodes d'ensenyar a pensar
 - Personalitat
 - Interacció professor/a-estudiant
 - Estructura i processos de l'aula
 - Habilitats socials
- 10.- La família com a context de desenvolupament dels fills

- Fites i estratègies de socialització entre pares i fills
- Les relacions entre germans
- L'estimulació afectiva i cognitiva
- Família i escola: pares i professors

11.- Mètodes d'investigació en Psicologia

METODOLOGIA:

La metodologia de treball de l'assignatura combina els aspectes més conceptuals amb la reflexió grupal i l'aplicació pràctica de coneixements.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

Assistència i participació a les classes

Diferents proves escrites sobre el contingut del temari, en diferents formats (exàmens, ressenyes i/o assaig).

Treball pràctic, individual i/o en petit grup.

Per aprovar l'assignatura cal aprovar tots els treballs i exàmens.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Castellví i Masjuan *Psicología del desenvolupament*. Barcelona: Pòrtic, 1999.

Coll i altres (coord.). *Desarrollo psicológico y educación I i II*. Madrid: Alianza Editorial, 2001.

Mayer, Richard. *Psicología de la educación*. Vol II. Madrid: Prentice Hall, 2004.

Morrison, George. *Educación Infantil*. Madrid: Prentice Hall, 2004.

Nye, R.D. *Las tres psicologías. Perspectivas de Freud, Skinner y Rogers*. Madrid: Thomson, 2002.

Kenneth, T.; Eller, Ben. *Psicología educativa para la enseñanza edicaz*. Madrid: Thomson, 2000.

Osterreith, P. *Psicología infantil*. Madrid: Morata, 1991.

Pintrick, Paul; Schunk, Dale. *Motivación y aprendizaje*. Madrid: Prentice Hall, 2004.

Reeve, Johnmarshall. *Motivación y emoción*. Madrid: McGraw Hill, 1994.

Sadurní, M; Rostán, C.; Serrat, E. *El desarrollo de los niños, paso a paso*. Barcelona: UOC, 2002.

Sandtrock, J.W. *Infancia*. Madrid: McGraw-Hill, 2003.

Shaffer, D.R. *Psicología del desarrollo. Infancia y adolescencia*. Madrid: Thomson, 2000.

Smith, Ed. i altres. *Introducción a la Psicología*. Madrid: Thomson, 2003.

Wade, Carole i Tavris, Carol. *Psicología*. Madrid: Prentice Hall, 2003.

Woolfolk, Anita. *Psicología educativa*. Madrid: Pearson Prentice Hall.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bornas, X. *Desenvolupament de l'autonomia personal*. Vic: Eumo Editorial, 1992.

Goleman, D. *Inteligencia emocional*. Barcelona: Kairós, 1996.

Lipman, M. *Filosofia a l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1991.

Novak, J. *Conocimiento y aprendizaje*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.

Pozo, Ignacio: *Aprendices y maestros*. Madrid: Alianza Editorial, 1999.

Rogers, C.R. *Libertad y creatividad en la educación*. Barcelona: Paidós, 1986.

Rogers, C.R. *El procés de convertir-se en persona*. Barcelona: Paidós, 1972.

Toro, J. *Mitos y errores educativos (castigo, sobreprotección...)*. Barcelona: Martínez Roca, 1981.

Beltran, Jesús i altres: *Procesos, estrategia y técnicas de aprendizaje*. Madrid: Síntesis, 1993.

Bettelheim, B. *No hay padres perfectos*. Barcelona: Crítica, 1988.

Garber, S.; Garber, M. i Spizmen, R.: *Portarse bien*. Barcelona: Medici, 1989.

Harris, P.L.: *Los niños y las emociones*. Madrid: Alianza Editorial, 1992.

Michelson, L. i altres: *Habilidades sociales en la infancia (Evaluación y tratamiento)*. Barcelona: Martínez Roca, 1987.

- Levine, Mel. *Mentes diferentes, aprendizajes diferentes*. Barcelona: Paidós, 2003.
- Pierce, J.M.: *Aprendizaje y cognición*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Puente, Anibal: *Cognición y aprendizaje*. Madrid: Pirámide, 1998.
- Rodrigo, M.J. i Palacios, J.: *Familia y desarrollo humano*. Madrid: Alianza Editorial, 1998.
- Thompson, J.: *Infancia natural*. Barcelona: Blume.
- Tonucci, Francesco *Quan els infants diuen prou*. Barcelona: Graó, 2004.
- Trianes, M.V.: *Estrés en la infancia*. Madrid. Narcea, 1999.
- Zabala, A. *La pràctica educativa*. Barcelona: Graó, 1995.

Desenvolupament de les Habilitats Lingüístiques i la seva didàctica

Didàctica de la llengua i de la literatura

PROFESSORAT: Teresa PUNTÍ i JUBANY
Josep TIÓ i CASACUBERTA
M. Àngels VERDAGUER i PAJEROLS

Anual. 12 crèdits

OBJECTIUS:

Els objectius bàsics del curs són, d'una banda, dotar els estudiants dels elements teòrics mínims que els permetin entendre i prendre consciència de la complexitat de les habilitats lingüístiques i del sistema de la llengua i, d'una altra banda, proporcionar-los criteris i estratègies adequats per al seu ensenyament-aprenentatge a l'escola.

CONTINGUTS:

Escola i aprenentatges lingüístics

1. Societat, llengua i escola. La necessitat social dels aprenentatges lingüístics.
2. La variació lingüística: varietats associades als usos (registres) i als usuaris (dialectes). El paper de l'escola en relació a l'adquisició de les llengües i de la varietat comuna o estàndard. La norma lingüística. Anàlisi d'errors en L1.
3. Multilingüisme i situacions de llengües en contacte. Bases psicolingüístiques, sociolingüístiques i organitzatives de l'aprenentatge natural i acadèmic de la L1 i de la L2. El contrast català-castellà. La interferència. Anàlisi d'errors en L2.
4. L'ensenyament del català i en català: visió històrica. L'educació bilingüe i la immersió lingüística.

L'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua

1. La programació general de l'àrea de llengua (català, castellà i llengües estrangeres) segons l'ordenació curricular.
2. Els eixos del treball de llengua: ús i comunicació; treball sistemàtic. Les habilitats lingüístiques en el bloc d'ús i comunicació. La gramàtica, el lèxic, la fonètica i l'ortografia en el bloc del treball sistemàtic.
3. Tècniques i recursos per al treball de llengua a l'escola. Anàlisi i tipologia de les activitats didàctiques. Seqüències didàctiques, projectes i tallers. Recursos per a l'ensenyament de la llengua i la literatura: els llibres de text i altres materials didàctics, les revistes especialitzades, etc.
4. El text en l'enfocament comunicatiu de l'ensenyament de la llengua. El text com a unitat de comunicació. Les propietats del text: adequació, cohesió i coherència. La diversitat textual: tipologies textuals. Característiques de l'ús oral i l'ús escrit de la llengua.

Les habilitats lingüístiques

1. Les habilitats perceptives: la comprensió oral i la comprensió lectora: programació, metodologia i recursos. El procés lector i les habilitats implicades en la lectura. El text literari.
2. Les habilitats productives: l'expressió oral i la composició escrita: programació, metodologia i recursos. El procés de composició escrita i les habilitats implicades en l'escriptura.
3. La integració del treball sistemàtic (gramàtica, lèxic, fonètica i ortografia) en el treball de lectura i de l'escriptura.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es basarà, d'una banda, en un treball de recerca (25%), i de l'altra, en la valoració de les activitats pràctiques realitzades al llarg del curs (25%) i de dues proves parcials (50%), les quals poden ser recuperades en un examen final.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Cassany, D. *Descriure escriure*. Barcelona: Empúries, 1993.
Cassany, D. *Ensenyar llengua*. Barcelona: Graó, 1998.
Castellà, J.M. *De la frase al text*. Barcelona: Empúries, 1992.
Colomer, T; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Ed. 62, 1991.
Cuenca, M.J. *Teories gramaticals i ensenyament de llengües*. València: Tàndem, 1992.
Disseny curricular. Ensenyament Primari. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1990.
Payrató, L. *Català col·loquial*. València: Universitat de València, 1996.
Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó, 1992.
Tusón, J. *L'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1996.
Tió, J. *L'ensenyament del català a no-catalanoparlants*. Vic: Eumo Editorial, 1981.
Vila, I. (coord.). *Bilingüisme i educació*. Barcelona: Ediuoc/Proa, 1998.

Revistes

Articles de Didàctica de la llengua i la literatura

Cavall Fort

Escola Catalana

Textos de Didáctica de la Lengua y la Literatura

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bibiloni, G. *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: 3 i 4, 1997.
Boix, E.; Vila, F. X. *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel, 1998.
López del Castillo, L. *Llengua estàndard i nivells de llenguatge*. Barcelona: Laia, 1976.
Payrató, L. *La interferència lingüística. Comentari i exemples català-castellà*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1985.
Bassols, M.; Torrent, A. *Models textuals*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
Camps, A. *L'ensenyament de la composició escrita*. Barcelona: Barcanova, 1994.
Cassany, D. *Construir l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 2000.
Cassany, D. *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries, 1993.
Cassany, D. *Reparar l'escriptura*. Barcelona: Graó, 1993.
Díaz, E. i altres. *Llegir, comprendre i aprendre*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
López del Castillo, Ll. *Llenguatge*. Barcelona: Casals, 1977.
Badia, D.; Vilà, M. *Jocs d'expressió oral i escrita*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
Rodari, G. *Gramàtica de la fantasia*. Barcelona: Columna, 1996.

Revistes

Guix

In-fàn-ci-a

Webgrafia

Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. <http://cultura.gencat.net/>

Institut d'Estudis Catalans. <http://www.iecat.net/default.htm>

TERMCAT. Centre de Terminologia. <http://www.termcat.net/>

Consorci per la normalització lingüística. <http://www.cpnl.org/index.htm>

Real Academia Española. <http://www.rae.es>.

Educació Artística i la seva Didàctica

Expressions Artístiques: Musical, Plàstica i Audiovisual

PROFESSORAT: Arnau VERNIS i LLAMBIAS
Josep VERNIS i BURÉS
Miquel PÉREZ i MAS
Lluís SOLÉ i SALA

Anual. 13,5 crèdits

OBJECTIUS:

- Donar a conèixer les tècniques, els codis i els procediments que permetin a l'estudiant dur a terme una educació a l'aula a través de les expressions musicals, plàstiques i audiovisuals.
- Formar els estudiants per tal que rebin, processin i utilitzin correctament els missatges artístics perquè siguin assumits i duts a la pràctica amb llibertat, d'una manera intel·ligent i crítica.

CONTINGUTS:

Bloc 1 - MÚSICA:

1. Coneixements per a la pràctica dels elements bàsics del llenguatge musical. Implicacions didàctiques.
Repertori:
 - 1.1 Signes generals i llur significat.
 - 1.2 Aspectes rítmics.
 - 1.3 Aspectes mètrics.
 - 1.4 Aspectes melòdics.
 - 1.5 Coneixement a través del cant en comú d'un repertori de cançons, tradicionals catalanes i d'altres, prou significatiu des del punt de vista cultural i també tenint present la futura professió dels estudiants. Comentari i situació puntual de cada cançó. Educació de la veu: principis bàsics.
2. Música, cultura i societat:
 - 2.1 Presència de la música en la societat.
 - 2.1.1 Nocions de caire teòric:

Quina presència té la música en el nostre entorn. Quina funcionalitat se li atribueix. Quin tractament se li dona. Quina importància se li reconeix en la vida sobretot cultural de la nostra societat. Quina missió de li confia, individualment i socialment, segons els pobles i les cultures.
 - 2.1.2 Pràctica:
 - a) Aportar experiències observades directament, viscudes, referenciades, sobre qualsevol manifestació de caràcter musical en la societat actual.
 - b) Posada en comú: presentació, ordenació i aclariments sobre el material aportat.
3. Música: Projecció didacticopedagògica:
 - 3.1 Repàs esquemàtic dels valors pedagògics i didàctics de la música:
 - 3.1.1 Nocions de caire teòric:
 - 1) Facultats psíquiques i físiques principals de la persona que la música sol activar coordinadament des del moment de la seva creació fins a la seva darrera manifestació. Reflexió particular sobre la contribució de la música en el desenvolupament harmònic de totes les facultats en l'educand.
 - a) Àrea psíquica: creació; conceptes; lògica; sensacions; emocions.
 - b) Àrea corporal: els sentits; la veu; el silenci i el so físics; la motricitat i l'eurítmia; el domini i la llibertat corporals.
 - c) Àrea social: l'expressivitat; la convivència; la comunicació; la compenetració; la comprensió; la

participació; la cooperació.

2) Repàs general i puntual de detalls significatius de la incidència de les cançons en l'educació global de la persona i la comunitat.

3) Pràctica: Anàlisi de cançons que tenen com a centre d'interès la infantesa, sota el punt de vista dels seus valors pedagògics i didàctics.

Bloc 2 - PLÀSTICA:

1. Estructuració de la plàstica com a llenguatge:

1.1 Elements bàsics: l'espai i el pla.

1.2 L'espai com un tot i el pla com un límit de l'espai.

1.3 Límits d'espai.

1.4 Plans horitzontal, inclinat i vertical.

2. El punt:

2.1 El punt com a element gràfic mínim.

2.2 El punt en l'espai.

2.3 El punt sobre el pla.

2.4 Capacitat expressiva del punt.

2.5 Experimentació del punt sobre diferents suports, amb materials diversos i utilització de diferents eines de treball.

3. La línia:

3.1 Estudi de la línia com a dinàmica del punt.

3.2 La línia en l'espai.

3.3 La línia sobre el pla.

3.4 Capacitat expressiva de la línia: en ella mateixa o en funció del que representa.

3.5 Divisió dels límits de l'espai.

3.6 Línies tancades.

3.7 Lectura de formes (contorn, entorn).

4. El color:

4.1 Descomposició de la llum: prisma òptic.

4.2 Color matèria (pigmentació).

4.3 Colors primaris.

4.4 Gammes cromàtiques.

4.5 Comportament dels colors.

4.6 Exercicis de gradació del color (valors).

4.7 Colors càlids i colors freds.

4.8 Exercicis d'aplicació del color: gammes, valors i transparències.

5. Composició:

5.1 Entendre la composició com a ordenació subjectiva d'elements gràfics: punts-línies-formes-espais.

5.2 Simetries o asimetries.

5.3 Estructures de la composició: composicions geomètriques, orgàniques i mixtes.

5.4 Composició de línies que divideixen el límit de l'espai.

5.5 Composició de formes tancades

6. La matèria:

6.1 Possibilitats expressives de la matèria.

6.2 Textures.

6.3 Texturació de la matèria per a la seva manipulació.

6.4 Composició de textures.

7. El volum:

- 7.1 Volums en l'espai.
- 7.2 Incidència de la llum.
- 7.3 El buit com a volum interior.
- 8. Proporcions:
 - 8.1 Dimensió.
 - 8.2 Relació en les dimensions.
 - 8.3 Mòdul.
 - 8.4 Modulació de l'espai, modulació del pla.
 - 8.5 La figura humana.
- 9. Perspectiva:
 - 9.1 Concepte de distància en profunditat.
 - 9.2 Exercicis de perspectiva per proporció, situació a diferents plans.
 - 9.3 Exercicis de perspectiva en base a les línies de fuga.
 - 9.4 Exercicis de perspectiva per mitjà del color (sensació de profunditat).

Bloc 3 - AUDIOVISUAL:

- 1. Introducció:
 - 1.1 Concepte d'imatge i comunicació.
 - 1.2 Realitat i representació.
 - 1.3 Tecnologia preindustrial de la imatge.
- 2. Tecnologia dels mitjans audiovisuals:
 - 2.1 La imatge fotogràfica.
 - 2.2 La representació del moviment: el cinema.
 - 2.3 La instantaneïtat teledifusiva.
 - 2.4 L'enregistrament electrònic: el vídeo.
 - 2.5 La imatge numèrica.
- 3. El llenguatge audiovisual:
 - 3.1 El llenguatge cinematogràfic.
 - 3.2 La narració audiovisual.
 - 3.3 El "dialecte" televisiu.
 - 3.4 L'escriptura audiovisual: el guió.
- 4. Estructura de la producció audiovisual:
 - 4.1 La producció cinematogràfica i videogràfica.
 - 4.2 La producció televisiva.
- 5. Lectura de la imatge:
 - 5.1 Anàlisi de la imatge fixa.
 - 5.2 Propostes metodològiques per a l'anàlisi del film
 - 5.3 Propostes metodològiques per a l'anàlisi de la imatge publicitària.
- 6. Explotació i didàctica dels recursos audiovisuals:
 - 6.1 El potencial educatiu de la fotografia.
 - 6.2 Didàctica de la imatge en moviment.
 - 6.3 El vídeo a l'escola: eina d'aprenentatge i socialització.
 - 6.4 El vídeo didàctic: característiques.

AVALUACIÓ:

Contínua a través de l'assistència activa i interessada i de la demostració dels coneixements especificats. A més, s'hauran de realitzar exercicis específics per a cada un dels blocs que figuren en el programa. La nota final serà la mitjana de totes les notes obtingudes a partir de l'aprovació dels exercicis de cada bloc.

L'avaluació del Bloc 1 constarà d'una prova escrita sobre la música en la societat i la cultura, i una prova sobre la pràctica musical. El Bloc 2 s'avaluarà a partir de la presentació de les propostes i dels exercicis gràfics corresponents. El Bloc 3 s'avaluarà partir de dos treballs.

BIBLIOGRAFIA:

Bloc 1. Música:

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Blacking, J., *Fins a quin punt l'home és músic?* Vic: Eumo Editorial, 1994.
Busqué, M., *Violet Sant Pere i Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1981.
Busqué, M.; Pujol, A., *Ximic*. Berga: Amalgama, 1996.
De Candé, R., *Diccionari de la Música*. Barcelona: Ed. 62, 1967.
Maideu, J., *Assaig. Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
Maideu, J., *Llibre de cançons. Crestomatia de cançons tradicionals catalanes*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
Willems, E., *El valor humano de la educación musical*. Barcelona-Buenos Aires: Paidós, 1981.

Bloc 2. Plàstica:

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Argan, G.C., *El arte moderno*. Madrid: Akal, 1991.
Dondis, D.A., *La sintaxis de la imagen*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Fabris, G., *Color (proyecto y estética en las artes gráficas)*. Madrid: Ediciones Don Bosco, 1979.
Maltese, C., *Las técnicas artísticas*. Madrid: Cátedra, 1980.
Munari, B., *Diseño y comunicación visual*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
Panofsky, E., *Estudios sobre iconología*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Pedrola, A., *Materials-procediments i tècniques pictòriques*. Barcelona: Barcanova, 1990.
Rudolf, A., *Arte y percepción visual*. Madrid: Alianza Editorial, 1989.
Arheim, R., *El pensamiento visual*. Madrid: Alianza Editorial
Baladan M.; Juanola, R., *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed 62, 1984.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Cirlot, Juan Eduardo *El espíritu Abstracto*, Barcelona: Labor.
Gardner, H. *Arte mente y cerebro*, Barcelona: Paidós
Gombrich, Huchberg, Blas *Arte percepción y realidad*, Barcelona: Paidós
Coll, Cèsar *Marc curricular per a l'ensenyament obligatori*. Generalitat Catalunya, Departament d'Ensenyament. Barcelona, 1986.
Hargreaves, D.J. *Infancia y educación artística*, Madrid: Morata
Blanch, Xavier *Cinc centims sobre la reforma educativa*. Barcelona: Proa.
Soler Fierrez, Eduardo *El despertar de los sentidos*. Madrid: Escuela Española, 1986.
Vigotsky, L.S. *La imaginación y el arte en la infancia*. Madrid: Akal.

Bloc 3. Audiovisual:

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Aparici, R.; Garcia, A.; Valdívila, M. *La imagen*. Madrid: UNED, 1992.
Aparici, R. *La revolución de los medios audiovisuales. Educación y nuevas tecnologías*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1996.
Bartolomé, D.; Sevillano, M.L. *Medios de comunicación en la enseñanza*. Madrid: UNED, 1999.
Beltrán de Tena, R.; Roda, F. *Información y comunicación. Los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

- Ferrés, J. *Televisión y educación*. Barcelona: Paidós, 1996.
- Ferrés, J. *Educación en la cultura del espectáculo*. Barcelona: Paidós, 2000.
- Roda, F., Beltrán, R. *Información y comunicación, los medios y su aplicación didáctica*. Barcelona: Gustavo Gili, 1998.
- Romaguera, J., et al. *El cine en la escuela*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Sevillano, M.L. (coord.) *Nuevas tecnologías, medios de comunicación y educación*. Madrid: CCS, 1998.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Aparici, R.; García Matilla, A. *Lectura de imágenes*. Madrid: Ediciones de la Torre, 1989.
- Bettetini, G. *Las nuevas tecnologías de la información y la comunicación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Cabero, J. *Tecnología Educativa*. Madrid: Ed. Síntesis, 1999.
- Ferrés, J.; Batolomé, A.R. *El vídeo, enseñar vídeo, enseñar con el vídeo*. Barcelona: Gustavo Gili, 1991.
- Fontcuberta, J. *Fotografía: conceptos y procedimientos*. Barcelona: Gustavo Gili, 1990.
- Gubern, R. *La mirada opulenta. Exploración de la iconosfera contemporánea*, 2a ed. Barcelona: Gustavo Gili, 1992.
- Martínez Abadía, J. *Introducción a la tecnología audiovisual. Televisión, vídeo, radio*. Barcelona: Paidós Ibérica, 1992.
- Ortega, J.A. *Comunicación visual y tecnología educativa. Perspectivas curriculares y organizativas de las nuevas tecnologías aplicadas a la educación*. Granada: Grupo Editorial Universitario, 1997.
- Pérez, M. *Diccionario de los medios audiovisuales*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- Soler, L. *La televisión, una metodología para su aprendizaje*. Barcelona: Gustavo Gili, 1988.

Noves Tecnologies aplicades a l'educació

PROFESSORAT: Pau CASAÑAS i XURIACH
Marta MARIMON i MARTÍ
Isabel SELLAS i AYATS

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Prendre consciència de l'impacte social de les noves tecnologies de la informació i de la comunicació en la societat actual i especialment en l'àmbit educatiu.
2. Familiaritzar-se amb els equipaments informàtics i adquirir destreses en la utilització dels diversos tipus de programes informàtics (processament de textos, full de càlcul, presentacions multimèdia).
3. Conèixer els recursos telemàtics i les seves aportacions a la cerca d'informació i a la comunicació.
4. Conèixer les principals propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la tecnologia de la informació i de la comunicació a l'escola i analitzar-ne els diversos àmbits d'utilització.
5. Potenciar la capacitat dels estudiants d'integrar curricularment la tecnologia de la informació i de la comunicació a partir de la seva consideració com a eix transversal.
6. Dissenyar activitats d'aprenentatge en les quals s'utilitzin les noves tecnologies.
7. Potenciar la innovació educativa i professional.

CONTINGUTS:

1. Les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació a la societat:
 - 1.1 Impacte de les TIC a la societat actual.
 - 1.2 Nocions bàsiques: maquinari i programari.
 - 1.3 Principals eines per a l'alfabetització informàtica:
 - 1.3.1 El processador de textos.
 - 1.3.2 El full de càlcul.
 - 1.3.3 Les presentacions multimèdia.
 - 1.3.4 La telemàtica.
2. La Tecnologia de la Informació a l'educació:
 - 2.1 Propostes educatives institucionals a Catalunya per a la integració de la TI a l'escola.
 - 2.1.1 Marc normatiu i repercussions curriculars.
 - 2.1.2 Projectes desenvolupats.
 - 2.2 La TI al centre: àmbits d'utilització.
 - 2.2.1 Com a recurs administratiu.
 - 2.2.2 Dins del procés d'ensenyament i aprenentatge:
 - a) Com a objecte d'estudi.
 - b) Com a recurs per a l'aprenentatge:
 - c) Repercussions en els projectes de centre.
 - 2.3 La TI a l'aula:
 - 2.3.1 Característiques principals dels entorns d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.3.2 Possibilitats educatives dels programes informàtics a les diferents àrees curriculars.
 - 2.3.3 L'ordinador al servei de l'educació especial.
 - 2.3.4 Creació d'un entorn d'aprenentatge amb ordinador.
 - 2.4 La formació del professorat en la TI: formació inicial i permanent.

METODOLOGIA:

El professorat introduirà cada bloc de contingut de l'assignatura. Posteriorment, es treballarà individualment o en parelles a partir d'un dossier d'apunts i es realitzaran una sèrie d'exercicis. Els dubtes que sorgeixin s'aniran resolent en petit grup. El treball a l'aula es basarà sobretot en l'activitat de l'alumnat. El paper del professorat serà bàsicament d'orientació i de suport a aquesta activitat.

AVALUACIÓ:

Per avaluar l'assignatura es tindrà en compte l'assistència a classe i el treball continuat de l'estudiant al llarg de tot el quadrimestre. Per això s'hauran de superar amb èxit les valoracions següents:

- En primer lloc, es valoraran les activitats fetes a classe de cadascun dels blocs de continguts treballats sobre eines informàtiques amb les ponderacions següents: Word (5%), Internet (5%), Excel (5%), Power Point (5%), Clic (5%).
- En segon lloc, es valorarà la participació activa de l'estudiant en un debat virtual en el qual es reflexionarà sobre el paper de les TIC a la societat. Aquesta participació tindrà un pes del 10% sobre la qualificació final.
- En tercer lloc, es realitzarà un paquet d'activitats amb el programa Clic, que tindrà un pes del 25% sobre la qualificació final.
- Per últim, s'haurà de realitzar un treball de cerca d'informació a Internet sobre un tema relacionat amb l'educació i exposar-lo posant en pràctica les eines informàtiques treballades des de l'assignatura. Aquest treball tindrà un pes del 40% sobre la qualificació final i serà de caràcter individual i obligatori.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bartolomé, A. *Tecnología educativa*. Madrid: Síntesis, 1999.
- Castells, M. *La era de la información. Economía, sociedad y cultura*. Vol. 1,2,3. Madrid: Alianza, 1997.
- Gallego, D., Alonso, C., Cantón, I. *Integración curricular de los recursos tecnológicos*. Barcelona: Oikos-Tau, 1996.
- Gros, B. *El Ordenador invisible. Hacia la apropiación del ordenador en la enseñanza*. Barcelona: Gedisa EDIUOC, Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya, 2000.
- San José, C. *Tecnologías de la información en la educación*. Madrid: Anaya Multimedia, 1998.
- Sancho, J.M. (coord.) *Para una tecnología educativa*. Barcelona: Horsori, 1994.
- Wolton, D. *Internet, ¿y después? Una teoría crítica de los nuevos medios de comunicación*. Barcelona: Gedisa, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bartolomé, A. «Los ordenadores en la enseñanza están cambiando». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 5-9.
- Bornas, X. et al. «Noves tecnologies i atenció a la diversitat». *Suports*, 1998, vol. 2, núm. 2, p. 4-12.
- Dalmau, S. «L'ús dels mitjans informàtics a l'escola primària». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p. 28-31.
- Grané, M. «¿Informática infantil? ¿Por qué un ordenador en infantil?» *Aula de Innovación Educativa*, 1998, núm. 67, p. 9-12.
- Monogràfic: «L'escola i la societat de la informació». *Barcelona Educació*, 1998, núm. 7, p.19-38.
- Moral, J.M.; et al. «Sistemas Multimedia en la Enseñanza». *Aula de Innovación Educativa*, 1995, núm. 40-41, p. 19-23.
- Moreno, M. «Manuel Castells. Retos educativos en la era de la información». *Cuadernos de Pedagogía*, 1998, núm. 271, p. 81-85.
- Quintana, J. «La dulce tecnología». *Novática*, 1995, núm. 117, p. 3-5.
- Quintana, J. «Multimèdia: què i per a què». *Guix*, 1997, núm. 233, p. 5-8.

WEBS RECOMANADES:

Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya (XTEC): <http://www.xtec.es>

Ministerio de Educación y Ciencia. Tecnologías de la Información y la Comunicación educativas:
<http://wwwn.mec.es/educa/tice/index.html>

Ajuntament de Barcelona. L'educació a la ciutat de Barcelona: <http://www.bcn.es/educacio/>

Unesco: <http://www.unesco.org>

Pangea, Internet solidario: <http://www.pangea.org>

Revista Mitjans: <http://mitjans.pangea.org/>

Intercambiar información y experiencias en educación especial:

<http://guindo.pntic.mec.es/~gherrero/nee.htm>

Nueva Alejandría. El portal de los educadores: <http://www.nalejandria.com/>

Enciclopedia virtual de Tecnología Educativa: <http://dewey.uab.es/pmarques/evte.htm>

EDUTEK (Revista electrónica de Tecnología Educativa): <http://www.uib.es/depart/gte/revelec.html>

Revista Quaderns Digitals: <http://www.quadernsdigitals.net/>

Matemàtica i la seva didàctica

PROFESSORAT: Pau CASAÑAS i XURIACH
Isabel SELLAS i AYATS

Quadrimestral. 4,5 crèdits

OBJECTIUS:

1. Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil i de Primària i, al mateix temps, un domini dels continguts bàsics que la integren.
2. Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
3. Contemplar les nocions bàsiques de didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.

CONTINGUTS :

1.- L'educació matemàtica

- 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
- 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes de 2 a 12 anys.
- 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil i Primària.
- 1.4. Criteris metodològics generals i criteris segons les edats.
- 1.5. La Matemàtica i l'atenció a la diversitat.

2.- La Lògica a l'escola

- 2.1. Diferents tipus d'activitats, amb material i amb simbologia escrita. Exercicis directes i inversos.
- 2.2. Les relacions. Tipus de relacions i treball segons edats.
- 2.3. Les agrupacions. Jocs «del sí i del no» amb una i amb dues qualitats.
- 2.4. Les transformacions o canvis de qualitats.
- 2.5. Paral·lelisme entre els exercicis de lògica amb qualitats i altres de similars amb quantitats.

3.- Nombres i operacions

- 3.1. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
- 3.2. Relacions entre nombres.
- 3.3. Tres aspectes en la didàctica de les operacions: lògic, funcional i tècnic. Iniciació a les operacions de suma i de resta.
- 3.4. La base decimal de numeració. Lectura i escriptura de números. Valor posicional de les xifres.
- 3.5. Material manipulable, càlcul mental i ús de la calculadora.
- 3.6. Ampliació del camp de coneixement dels nombres. Procés a seguir per part dels alumnes.
- 3.7. Operacions de multiplicar i dividir. Introducció dels nombres fraccionaris.
- 3.8. Nombres decimals. La seva naturalesa. Operacions amb decimals.
- 3.9. Quadrats, cubs i noció d'arrel quadrada. Potències en general.
- 3.10. Múltiples i divisors.

4.- Problemes

- 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
- 4.2. Tipologies de problemes.
- 4.3. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes
- 4.4. Trets comuns entre jocs i problemes.

5.- Geometria

- 5.1. El paper de la Geometria en el coneixement de l'espai. Aspectes que es treballen.
- 5.2. Procés dels nens i nenes en l'aprenentatge de la Geometria, segons edats.
- 5.3. Diferents tipus de propietats geomètriques: topològiques, projectives i mètriques

- 5.4. Relacions de posició per criteris topològics, de direcció i de coordenades.
- 5.5. Estudi i classificacions de figures i cossos geomètrics.
- 5.6. Iniciació a les transformacions geomètriques i la seva aplicació a l'estudi de figures i cossos.
- 6.-Magnitud i Mesura
 - 6.1. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures.
 - 6.2. La mesura com a pràctica. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.3. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.4. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a l'escola.
- 7.- Estadística i Probabilitat.
 - 7.1. Diferents passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics (diversos tipus).
 - 7.2. Introducció dels paràmetres estadístics elementals.
 - 7.3. Alguns experiments aleatoris. Noció d'atzar.

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el quadrimestre corresponent. Cada bloc es treballarà en tres fases:

- Aprofundiment teòric de la matèria.
- Anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir.
- Orientacions didàctiques per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels estudiants, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petits grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

1. Es farà una prova parcial que servirà per a alliberar matèria i per configurar la nota final, i una prova final.
2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final.
3. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.
4. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
5. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Alsina, A. (2004): *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos*. Madrid: Narcea.
- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la matemàtica a l'escola. I. Parvulari*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Castelnuovo, E. *La geometria*. Barcelona: Ketres, 1981.
- Giménez, J. i Gironde, L. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Gorgorió, N. *Matemáticas y educación. Retos y cambios desde una perspectiva internacional*. Barcelona: Graó, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Llibres

- Autors diversos. *Actes I Jornades de Didàctica de les Matemàtiques de la Universitat de Vic*. Vic: Facultat d'Educació, 2000.
- Bolt, B. *Actividades matemáticas*. Barcelona: Labor, 1988.

- Canals, M.A. *El càlcul mental i la calculadora*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Cascallana, M.T. *Iniciación a la matemática. Materiales y recursos*. Madrid: Santillana, 1988.
- Codina, R.; Enfedaque, J.; Mumbrú, P. i Segarra, L. *Fer matemàtiques*. Vic: Eumo Editorial /Publicacions de la UB / Publicacions de la UAB, 1992.
- Dienes, Z.P. *La lógica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972
- Esteve, E. *et al. Més de 7 materials per a l'aprenentatge de la matemàtica*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Fisher, R. i Vince, A. *Investigando las matemáticas*. Madrid: Akal, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Primària*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1990.
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. *Currículum. Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Difusió i Edicions, 1992.
- Piaget J. i Szeminska. *Génesis del número en el niño*. Buenos Aires: Guadalupe, 1982

Revistes

- *Biaix, revista de la Federació d'Entitats per a l'Ensenyament de les Matemàtiques a Catalunya*, 1992.
- *L'Escaire: revista de didàctica de les Matemàtiques*. Barcelona: Departament de Matemàtiques i Estadística de l'Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, 1979.
- *Suma: revista sobre la enseñanza y aprendizaje de las matemáticas*. Granada: Federación Española de Sociedades de Profesores de Matemáticas, 1988.
- *Uno: revista de didáctica de las matemáticas*. Barcelona: Graó Educación, 1994.

WEBS RECOMANADES:

- <http://www.educ.ar/>
- <http://www.mathsnet.net/dynamic/cindy/index.html>
- <http://www.standars.nctm.org/>
- <http://www.pisa.oecd.org/>
- <http://platea.pntic.mec.es/~aperez4/index.html>

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

PROFESSORAT: Josep CASANOVAS i PRAT
Jordi MARTÍ i FEIXAS
Ramon RIAL i CARBONELL
Sebastià RIERA i CUSÍ
Jacint TORRENTS i BUXÓ

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

Consolidar els coneixements fonamentals necessaris per a l'ensenyament de les ciències naturals i les ciències socials a les etapes d'infantil i primària i adquirir una primera visió de com treballar a l'aula les àrees relacionades amb el coneixement del medi.

CONTINGUTS:

BLOC I

1. El coneixement del medi.
 - 1.1. El medi com a sistema.
 - 1.2. Les ciències naturals i les ciències socials en l'estudi del medi.
 - 1.3. El coneixement del medi a l'escola.

BLOC II

1. El coneixement del medi natural.
 - 1.1. Els éssers vius i els processos biològics.
 - 1.1.1. Les característiques dels éssers vius.
 - 1.1.2. Les funcions vitals en els animals i les plantes.
 - 1.1.3. Les relacions dels organismes amb el medi.
 - 1.2. La matèria, els materials i les seves propietats.
 - 1.2.1. Els estats de la matèria i els canvis d'estat.
 - 1.2.2. Les propietats i el comportament dels materials.
 - 1.3. El funcionament dels sistemes físics.
 - 1.3.1. Les forces i el moviment.
 - 1.3.2. L'energia. Les seves manifestacions i els seus efectes sobre els sistemes físics.
 - 1.4. La Terra a l'Univers.
 - 1.4.1. Origen i composició de l'Univers.
 - 1.4.2. El Sistema Solar.
 - 1.4.3. La Terra com a planeta.
2. El coneixement del medi social i cultural
 - 2.1 L'espai i temps.
 - 2.1.1 La construcció social de l'espai i el temps.
 - 2.1.2 Unitats de mesura del temps
 - 2.1.3 El temps històric i social.
 - 2.1.4 La percepció de l'espai.
 - 2.1.5 La representació cartogràfica.
 - 2.2 Societat i Cultura.
 - 2.2.1 Evolució humana i tecnologia.

- 2.2.2 La població.
- 2.2.3 Les activitats humanes.
- 2.2.4 L'organització política.

METODOLOGIA:

L'assignatura es treballarà d'una forma activa i participativa de manera que la implicació i el treball de l'estudiant adquireixen una importància fonamental.

L'assignatura serà impartida per dos professors, un especialista en ciències socials i l'altre especialista en ciències naturals.

AVALUACIÓ:

L'avaluació de l'assignatura es farà a partir d'una prova escrita el treball dirigit i individual de cada alumne. Es valorarà la participació a les activitats de classe i l'assistència a altres activitats proposades al llarg de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Benejam, P.; Pagès, J. (coord.) *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria*. Barcelona: ICE-UB/Horsori, 1998.
- Banet, E. *Los procesos de nutrición humana*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Calaf, R. *Didáctica de las ciencias sociales didáctica de la historia*. Vilassar: Oikos-tau, 1994.
- Calaf, R. i altres *Aprender a enseñar geografía*. Vilassar: Oikos-tau, 1997.
- Harlen, W. *Enseñanza y aprendizaje de las ciencias*. Madrid: Morata, 1998.
- Hernández, F.X. *Història de Catalunya. Història i memòria*. Barcelona: Pòrtic, 1998.
- Lahera, J.; Forteza, A. *Ciencias físicas en primaria y secundaria*. Madrid: CCS, 2003.
- Pedrinaci, E. *Los procesos geológicos internos*. Madrid: Síntesis, 2001.
- Prieto, T. i altres *La materia y los materiales*. Madrid: Síntesis Educación, 2000.
- Pujol, R.M^a. *Didáctica de las ciencias en la educación primaria*. Madrid: Síntesis, 2003.
- Tilló, T. *Didáctica de las ciencias naturales: Biología*. Barcelona: Edicions de la UB, 1999.
- Trepát, C.A.; Comes, P. *El tiempo y el espacio en la didáctica de las ciencias sociales*. Barcelona: Graó, 1998.
- Varela, M.P. *Electricidad y magnetismo*. Madrid: Síntesis, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

- Coneixement del medi natural. Actualització científica*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Coneixement del medi natural. Propostes didàctiques*. Vic: Eumo Editorial, 1994.
- Langaney, A. i altres. *La història més bella de l'home*. Barcelona: Ed 62, 1999.
- Morin, E. *Els 7 coneixements bàsics per a l'educació del futur*. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 2000.
- Morin, E. *Tènim el cap clar*. Barcelona: La Campana, 2001.
- Reeves, H. i altres. *La història més bella del món*. Barcelona: Edicions 62, 1997.
- Bolós, M. de (dir.) *Manual de ciencia del paisaje*. Barcelona: Masson, 1992.
- Carreras, C. *Geografía humana*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 1998.
- Cavalli-Sforza, L.G. *Qui som. Història de la diversitat humana*. Barcelona: ICEM. 1994.
- García Ruiz, A.L. (coord) *Didáctica de las ciencias sociales en la educación primaria*. Sevilla: Algaida Editores, 1993.
- Lacoste, Y.; Ghirardi, R. *Geografía general física y humana*. Vilassar: Oikos-tau, 1983.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia física de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1996.
- Panareda, J.M. *Resum de geografia humana de Catalunya*. Vic: Eumo Editorial, 1997.
- Symposium de didáctica de las ciencias sociales*. 10è. Logroño: Universidad de la Rioja, 1999.
- Trepát, C.A. *Procedimientos en historia. Un punto de vista didáctico*. Barcelona: Graó, 1995.
- Trilló, T. *Didáctica de las ciencias naturales Biología*. Barcelona: Edicions UB, 1999.

Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació

PROFESSORAT: Eulàlia COLLELLDEMONT i PUJADAS
Joan SOLER i MATA

Quadrimestral; 6 crèdits.

OBJECTIUS:

A través de l'assignatura Teories i Institucions Contemporànies de l'Educació es pretén formar els estudiants de Mestre en el coneixement dels corrents educatius més rellevants que han sorgit al llarg de l'època contemporània, així com en l'aplicació que han tingut fins als nostres dies a través de les institucions educatives i els seus agents.

CONTINGUTS:

Bloc I: Aproximació a l'educació

1. Concepte d'educació.

- 1.1. Educació, socialització, educabilitat, ensenyament-aprenentatge.
- 1.2. Àmbits educatius.

Bloc II: Les institucions educatives. Apunts d'actualitat

2. Principis educatius.

3. La institució escolar.

- 3.1. Els sistemes educatius.
- 3.2. Els centres educatius.
- 3.3. La comunitat educativa.

Bloc III: Esbós de pedagogia contemporània

4. El mapa dels corrents pedagògics: De l'Emili a Frankenstein.

5. Els inicis de la Modernitat.

5.1. Principis:

La Il·lustració.

5.2. Antecedents:

De la filosofia a la pedagogia: el naturalisme, l'idealisme, el romanticisme i el racionalisme.

De la ciència a la pedagogia: l'empirisme i el positivisme.

5.3. Experiències pedagògiques:

L'aportació de l'educació cívica.

5.4. Les institucions educatives:

Les experiències escolars.

La discussió sobre educació pública - educació privada.

La introducció de noves àrees temàtiques en l'educació formal.

El paidocentrisme.

6. La Modernitat utòpica.

6.1. Principis:

Les societats en transformació

6.2. Antecedents:

La radicalització del moviments polítics

L'emergència de les noves ciències de l'educació

6.3. Experiències pedagògiques:

Les pedagogies normatives
Les pedagogies experimentals
Les pedagogies culturalistes

6.4. Les institucions educatives:

Els corrents educatius: escola nova, escola socialista, escola antiautoritària.
La democratització de l'ensenyament i la consolidació dels sistemes educatius.
Els nous continguts de l'educació.
Les noves metodologies d'ensenyament-aprenentatge.

7. La crisi de la modernitat.

7.1. Principis:

De la mundialització a la globalització.

7.2. Antecedents:

L'impacte de les teories econòmiques.
La tecnificació de les pedagogies.

7.3. Experiències pedagògiques:

Pedagogies tecnològiques.
Pedagogies psicològiques.
Pedagogies de les minories.

7.4. Les institucions educatives:

Redefinició de les funcions de les escoles.
"Els quatre pilars de l'educació"
La complexitat com a font i forma educativa.
L'educació fora de l'escola.

Bloc IV: Espais de la nova pedagogia

8. Els reptes del futur.

9. La construcció del coneixement escolar.

L'educació intel·lectual.
L'educació ètica.
L'educació estètica.
L'educació física.
L'educació espiritual.

METODOLOGIA I PLA DE TREBALL:

a) Sessions de treball:

Les sessions constaran d'explicacions per part del professor, lectura i comentari d'articles, textos i altres documents, projecció de vídeos i diapositives, treballs en petits grups, debats col·lectius i exposicions de treballs per part dels estudiants. Segons el desenvolupament de l'assignatura i del curs, hi haurà alguna conferència o altres activitats complementàries. És imprescindible l'assistència a classe per a seguir correctament el desenvolupament del programa de l'assignatura.

b) Treball individual:

Lectura i comentari individual d'un llibre. A l'inici del quadrimestre es presentarà una proposta de llibres de lectura i es donaran orientacions per a la realització del comentari.

c) Comentaris de text i activitats de classe:

Durant el quadrimestre es realitzaran activitats orals i escrites i comentaris de textos i d'altres documents audiovisuals (vídeos, diapositives, pel·lícules, etc.) que seran avaluats de forma individual. Caldrà preparar i realitzar una activitat en grup sobre un apartat del programa que serà avaluada de forma grupal.

d) Prova escrita:

Al final del quadrimestre es realitzarà una prova escrita sobre els continguts de l'assignatura.

e) Horari de tutories i consulta:

És una part important de les activitats de l'assignatura i l'estudiant hauria d'assistir-hi sempre que ho necessiti. Es recomana mantenir almenys una entrevista o consulta per a cada un dels treballs de curs: manca de bibliografia, dubtes sobre el guió o l'estructura del treball...

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura serà la ponderació dels següents aspectes:

-Activitats de classe (individuals i en grup)	3
-Treball a partir de la lectura d'un llibre	4
-Prova escrita (final del quadrimestre)	3
Total	10

La suma només es farà quan els tres apartats estiguin superats satisfactòriament. En cas contrari, l'estudiant s'haurà de presentar a la segona convocatòria.

BIBLIOGRAFIA:

Bibliografia bàsica:

- Avanzini, G. *La pedagogía del siglo XX*. Madrid: Narcea, 1987.
- Carreño, M. (ed.) *Teorías e instituciones contemporáneas de educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Colom, A.J. i altres. *Teorías e instituciones contemporáneas de la educación*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Delors, J. (dir.). *Educación: hi ha un tresor amagat a dins*. Barcelona: UNESCO, 1996.
- Dewey, J. *Democràcia i escola*. Vic: Eumo Editorial, 1985.
- Freire, P. *L'educació com a pràctica de la llibertat*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Houssaye, J. (dir.). *Quinze pedagogs: la seva influència, avui*. Barcelona: UOC/Proa, 1995.
- Mallart, J.; Teixidó, M. i Vilanou, C. (ed.) *Repensar la pedagogia, avui*. Barcelona: Societat Catalana de Pedagogia/ Eumo Editorial, 2001.
- Meirieu, Ph. *Frankenstein educador*. Barcelona: Laertes, 1998.
- Puig, J.M. *Teoría de la educación*. Barcelona: PPU, 1986.
- Rousseau, J.J. *Emili o de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1989.
- Trilla, J. (coord.) *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Graó, 2001.
- VVAA. *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía, 2000

Bibliografia complementària:

- Borrás, J.M. (dir.). *Historia de la infancia en la España contemporánea (1834-1936)*. Madrid: Min. Trabajo y Asuntos Sociales, 1996.
- Bowen, J. *Historia de la Educación Occidental*. 3 volums. Barcelona: Herder, 1985.
- Capitán Díaz, A. *Historia del pensamiento pedagógico en Europa*. 2 volums. Madrid: Dykinson, 1984/1986.
- Castells, M. *La era de la información*. 3 volums. Madrid: Alianza, 1996.
- Colom, A.J.; Mèlich, J.C. *Después de la modernidad. Nuevas filosofías de la educación*. Barcelona: Paidós, 1995.
- Delgado, B. (dir.). *Historia de la Educación en España y América*. 3 volums. Madrid: SM, 1992/1994.
- Dávila, P. *La honrada medianía. Génesis y formación del magisterio español*. Barcelona: PPU, 1994.
- Delgado, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.
- Escolano, A. *La educación en la España contemporánea*. Madrid: Biblioteca Nueva, 2002.
- Fullat, O. *Filosofía de la educación*. Madrid: Síntesis, 2000.
- Juif, P.; Legrand, L. *Grandes orientaciones de la pedagogía contemporánea*. Madrid: Narcea, 1988.
- Lomas, C. (ed.) *La vida en las aulas*. Barcelona: Paidós, 2002.

- Lozano, C. *La educación en los siglos XIX y XX*. Madrid: Síntesis, 1994.
- Meirieu, Ph. *La escuela, modo de empleo. De los "métodos activos" a la pedagogía diferenciada*. Barcelona: Octaedro, 1997.
- Postman, N. *Fi de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- Santolària, F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.
- Trilla, J. *Ensayos sobre la escuela*. Barcelona: Laertes, 1985.
- Trilla, J. *La educación fuera de la escuela*. Barcelona: Planeta, 1985.
- Trilla, J. *Otras educaciones*. Barcelona: Anthropos, 1993.
- Viñao, A. *Innovación pedagógica y racionalidad científica*. Madrid: Akal, 1990.
- Viñao, A. *Tiempos escolares, tiempos sociales*. Barcelona: Ariel, 1998.

Assignatures obligatòries de segon curs

Pràctiques I

PROFESSORS TUTORS: Tots els professors de la Facultat d'Educació.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Annual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el segon any del currículum de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir en el coneixement de la institució del centre escolar, per a analitzar la dinàmica del grup-classe al si de l'aula i per exercitar-se en la confecció de propostes curriculars i didàctiques.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS:

Durant les pràctiques l'estudiant ha d'actuar com a ajudant o col·laborador del mestre/a en la conducció del grup-classe, i encarregar-se de totes aquelles activitats que d'acord amb el mestre puguin dur a terme. És important que es responsabilitzi d'alguns aspectes del treball escolar de manera que es vagi introduint de manera activa en tot el que suposa fer de mestre. És indispensable, per tant, que l'estudiant tingui una activitat participativa i receptiva als suggeriments dels mestres de cara a l'aprofitament màxim de les pràctiques. També és aconsellable l'assistència a les activitats que l'escola realitza; des de les més habituals per al funcionament del centre (reunions de cicle, claustres...), fins a sortides, festes i activitats extraescolars, sempre que l'escola hi estigui d'acord. És indispensable la puntualitat a l'escola.

A més de l'actuació com a practicant, una altra part fonamental de l'activitat és la memòria de pràctiques que l'estudiant haurà de redactar. És la reflexió escrita, l'aprofundiment formalitzat en un treball del que ha estat la pràctica en una escola. Les orientacions per a les Pràctiques I i per a la redacció de la memòria es lliuraran abans de l'inici del període de Pràctiques durant unes sessions de treball i de tutoria de caràcter obligatori.

La confecció de la memòria ha de seguir els criteris i normes habituals en la redacció de treballs.

CICLES I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Lloc: La Facultat d'Educació disposa d'una xarxa d'escoles col·laboradores. Des de la Coordinació de Pràctiques es distribueixen les escoles seguint el criteri de residència habitual de l'estudiant sempre que sigui possible.

Nivell: Els estudiants d'Educació Infantil realitzaran les pràctiques a parvulari (P-3, P-4 i P-5).

Així mateix els estudiants podran realitzar les pràctiques a una escola rural amb un pla de treball relacionat amb l'assignatura Seminari d'Escola Rural.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants les pràctiques de segon curs comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicles i departaments, sempre i quan l'escola ho vulgui.

3. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
4. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
5. Presentació de la memòria de pràctiques dins el termini acordat (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana).

La nota final de la valoració de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

- Informe positiu del mestre-tutor confirmat en l'entrevista i visita a l'escola.
- Intercanvi d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.
- Qualitat de la memòria de pràctiques en tots els seus apartats.

BIBLIOGRAFIA:

- Antúnez, S., i altres. *Del projecte educatiu a la programació d'aula. El què, el quan i el com dels instruments de la planificació didàctica*. Barcelona: Graó, 1991.
- Boix, R. *Estrategias y recursos didácticos en la escuela rural*. Barcelona: Graó, 1995.
- Coll, C. i altres. *Los contenidos en la reforma. Enseñanzas y aprendizaje de conceptos, procedimientos y actitudes*. Madrid: Aula XXI, 1992.
- Del Carmen, L. M. *La planificación de ciclo i curs*. Barcelona: ICE-Graó, 1993.
- Domínguez, G. Apologia del diario escolar. *Cuadernos de Pedagogía*. 256, p. 20-24.
- Franch, J.; Pèlach, J. *Construir un projecte d'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1986.
- Franch, J., i altres. *El grup-classe: Un potencial educatiu fonamental*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Gómez, J.; Navarro, P.; Vázquez, F. Diari escolar. *Guix*, 187, p. 59-61.
- González; Latorre; *El mestre investigador*. Barcelona: Graó, 1987.
- Mauri; Valls; Gómez; *Els continguts escolars. El tractament del currículum*. Barcelona: Graó, 1992. Col·lecció MIE.
- Torrents, M. *Aprender a enseñar a aprender*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Zabala, A. *La pràctica educativa. Com ensenyar*. Barcelona: Graó, 1995.

Llengua i la seva Didàctica

Llengua II

PROFESSORAT: Maria Carme BERNAL i CREUS
Josep TIÓ i CASACUBERTA

Anual. 9 crèdits.

OBJECTIUS:

1. Oferir una visió general de l'organització dels continguts de llengua a l'escola bàsica, posant èmfasi en els que corresponen a l'etapa d'Educació infantil.
2. Familiaritzar l'estudiant amb les principals metodologies i enfocaments sobre l'aprenentatge de la llengua escrita i capacitar-lo per a l'aplicació correcta a l'escola d'aquells que actualment ajuden a fer progressar l'infant respectant el seu propi ritme de treball tot fent-lo participar en el propi procés d'aprenentatge.
3. Mostrar una visió general de quin hauria de ser el tractament de la llengua oral a l'escola infantil i fer conèixer amb profunditat la progressió lingüística oral dels infants de 0-6 anys.
4. Ajudar a valorar i elaborar materials didàctics adients als objectius de cada apartat de l'àrea de llengua. Incidir en la programació de continguts d'acord amb els criteris actuals especificats en el marc curricular base.
5. Fer conèixer les pautes d'observació i avaluació correctes aplicades a l'aprenentatge de la llengua oral i escrita de la primera etapa educativa que ajudin a entendre la progressió dels alumnes des de les seves capacitats.

CONTINGUT:

1. L'organització del currículum de l'etapa d'Educació Infantil:
 - 1.1. Organització dels continguts de llengua en el disseny curricular d'Educació Infantil i primària.
 - 1.2. L'àrea III: Intercomunicació i Llenguatges. Funcions del llenguatge verbal.
 - 1.3. La seqüenciació dels continguts de l'Àrea III (llenguatge verbal) a l'Educació Infantil.
2. Les habilitats de llengua oral a l'Educació Infantil i al Cicle Inicial:
 - 2.1. Relació text oral i text escrit. Trets específics i comuns.
 - 2.2. Característiques de la llengua oral a les primeres edats. La conversa infantil. Desenvolupament del llenguatge i escola.
 - 2.3. La comprensió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.4. L'expressió oral: programació, metodologia, recursos i pautes d'observació-avaluació.
 - 2.5. Didàctica de la llengua oral a les aules d'immersió.
3. Les habilitats de llengua escrita a l'Educació infantil i al Cicle inicial:
 - 3.1. Característiques generals de la llengua escrita.
 - 3.2. Principals metodologies i enfocaments de l'aprenentatge de la llengua escrita a l'escola.
 - 3.3. L'aprenentatge de la lectura:
 - 3.3.1. Evolució del procés lector i de les habilitats implicades en la lectura. Adquisició dels mecanismes bàsics i progressió de la comprensió. El text i la imatge en l'adquisició de la llengua escrita receptiva.
 - 3.3.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: relació entre sons, fonemes i grafies: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en la lectura. Criteris d'elocució i ortoèpia.
 - 3.3.3. El treball de lectura a Parvulari i Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.

- 3.3.4. Principals dificultats de lectura.
- 3.4. L'aprenentatge de l'escriptura:
 - 3.4.1. Evolució de la composició escrita i de les habilitats implicades en l'escriptura. Adquisició dels mecanismes bàsics i nivells d'aprenentatge.
 - 3.4.2. El sistema fonològic de la llengua catalana: quadre de correspondències so-grafia: principals dificultats i grau de seguretat o inseguretat en l'escriptura.
 - 3.4.3. Anàlisi de les produccions escrites de les primeres edats: principals errors d'ortografia natural i de narrativitat.
 - 3.4.4. Aspectes evolutius de l'escriptura.
 - 3.4.5. El treball d'escriptura a Parvulari i al Cicle Inicial: programació, metodologia i pautes d'observació-avaluació.
 - 3.4.6. Principals dificultats d'escriptura.
- 3.5. La llengua escrita a les aules d'immersió.

METODOLOGIA:

El programa del curs es durà a terme procedint per informació de continguts. Els estudiants podran participar en cadascun dels apartats preparant exercicis, exposant lectures diverses, programant unitats didàctiques o aportant informació.

Caldrà la lectura de monografies específiques, el tema de les quals tindrà relació amb el contingut del programa.

Al llarg del curs els estudiants realitzaran diversos treballs, les característiques dels quals es comentaran a l'inici de cada quadrimestre.

AVALUACIÓ:

Hi haurà dues proves parcials de continguts, una en acabar el primer quadrimestre i l'altra a finals del segon. L'examen final, al mes de juny, podrà representar per als qui ho desitgin una recuperació de la primera prova, de la segona o de totes dues.

No hi haurà proves específiques de normativa, però qualsevol examen, exercici o treball que presenti dificultats en aquest sentit no podrà ser avaluat de contingut (el límit màxim d'errors és de deu, incloses les reiteracions d'un mateix error i amb independència de la llargada del text).

La nota final del curs serà la mitjana, amb proporcions diverses, de les notes dels exàmens, dels treballs i del conjunt de les activitats realitzades puntualment. Perquè es pugui fer mitjana, cal que cadascun dels apartats tingui, com a mínim, un aprovat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Assessoria Didàctica del Català, *Vocabulari bàsic infantil i d'adults*. Barcelona: Biblograf, 1978.

Barjuan, Rut, i Maimir, Dolors *Tallers de llenguatge* (4 volums), Vic: edicions l'Àlber, 2004

Calmy, G. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976.

Codina, F i Fargas, A. *Proposta de classificació dels errors d'ortografia*. Vic: Eumo Editorial, 1988.

Colomer, T.; Camps, A. *Ensenyar a llegir, ensenyar a comprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Ed. 62, 1991.

Currículum d'Educació Infantil. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.

Currículum d'Educació Primària. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament d'Ensenyament, 1992.

Diversos Autors, *Orientacions per a l'ensenyament-aprenentatge de la lectura i l'escriptura*. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament, 1999.

Galí, A. *L'ensenyament de l'ortografia als infants*. Barcelona: Barcino, 1971.

Ribas, Lurdes, i Gispert, Dolors, *Racones de treball oral a parvulari* (6 volums), Vic: Ed. L'Àlber, 1997-2003

Ribas, Lurdes, i Gispert, Dolors, *Els sons entremaliats* (4 volums), Vic: Ed. L'Àlber, 2002
Solé, I. *Estratègies de lectura*. Barcelona: Graó Editorial / ICE, 1992
Triadó, C. *Els inicis del llenguatge*. Barcelona: Laia, 1982.
Wells, G. *Aprender a leer y escribir*. Barcelona: Cuadernos de Pedagogía / Laia, 1988.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs d'expressió*. Barcelona: Teide, 1985.
Bigas, M. i altres. *Jocs de llenguatge: jocs de sons i de lletres*. Barcelona: Teide, 1983.
Bryan, Sara C. *Com explicar contes*, Barcelona: Biblaria, 1996
Crystal, David *Lenguaje infantil, aprendizaje y lingüística*, Barcelona: ed. Médica y Técnica, 1981
Díez de Ulzurún, A. i altres. *L'aprenentatge de la lectoescriptura des d'una perspectiva constructivista. Vols. I i II*. Barcelona: Graó, 1999.
Diversos Autors, *Actes de les Jornades: "Noves perspectives sobre la representació escrita en el nen"*. Barcelona: IME, 1982.
Freinet, C. *El text lliure*. Barcelona: Laia, 1977.
Montessori, M. *La descoberta de l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1984.
Teberoski, A. *Psicopedagogia del llenguatge escrit*. Barcelona: IME, 1987.

Revistes

Guix, núm. 219, gener 1996.
Perspectiva escolar, núm 89 i 129 i 239.

A l'inici de cada tema es recomanaran altres materials bibliogràfics.

Bases Psicopedagògiques de l'Educació Especial

PROFESSORAT: Gemma RIERA i ROMERO

Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Conèixer els aspectes bàsics de l'escola oberta a la diversitat des d'un enfocament inclusiu.
- Entendre l'evolució de l'Educació Especial des dels models més selectius fins a l'actualitat.
- Argumentar i defensar els principis que fonamenten l'Educació Especial en el marc de les escoles comprensives.
- L'atenció a la diversitat de l'alumnat en el marc del sistema educatiu actual a Catalunya:
 - . Reconèixer les principals NEE que es poden derivar de les diferents condicions d'aprenentatge dels alumnes.
 - . Organitzar la resposta adequada per respondre les NEE que es poden presentar com a conseqüència de les característiques personals i de l'entorn, de forma temporal o permanent durant el seu procés d'aprenentatge.
 - . Identificar els recursos existents per l'adequació de les respostes educatives als alumnes amb NEE.
- Proporcionar recursos bibliogràfics, metodològics i curriculars per ajustar la intervenció dels professionals en la millora de l'Atenció a la Diversitat.
- Sensibilitzar el futur mestre del compromís que ha d'assumir el respecte i comprensió de les diferències individuals de l'alumnat, entenent-les com a font de riquesa a la qual ha de respondre des de la seva tasca diària com a docent.

CONTINGUTS:

BLOC I

1. La diversitat a l'escola.
2. El concepte d'Educació Especial i Necessitats Educatives Especials.
3. Model selectiu; integrador i inclusiu d'Atenció a la Diversitat.
4. L'Atenció a l'alumnat amb NEE:
 - 4.1. L'Avaluació Psicopedagògica.
 - 4.2. Escolarització de l'alumnat amb NEE.

BLOC II

5. Les necessitats educatives especials derivades de:
 - 5.1. La Deficiència visual.
 - 5.2. La Deficiència auditiva.
 - 5.3. La superdotació.
 - 5.4. El dèficit d'atenció amb i sense hiperactivitat.
 - 5.5. L'Autisme.
 - 5.6. La Síndrome de Down.
 - 5.7. Trastorns del llenguatge: la Dislèxia.

BLOC III

6. Resposta Educativa i Estratègies d'Atenció a la diversitat:

- 6.1. Ensenyament Multinivell.
- 6.2. Adaptacions curriculars.
- 6.3. Aprenentatge Cooperatiu.
- 6.4. Autoregulació de l'aprenentatge.
7. La família de l'alumnat amb NEE
8. Recursos i serveis de suport per a l'alumnat amb NEE.

METODOLOGIA:

Les sessions de treball combinaran les explicacions i comentaris del professor amb la visualització de vídeos i posterior anàlisi del contingut, i la realització d'activitats pràctiques –individuals i en grup– per part dels estudiants.

AVALUACIÓ:

1. Els alumnes seran avaluats a partir dels següents elements:
2. Un examen a final de cada quadrimestre.
3. La realització d'un treball relacionat amb el desenvolupament d'un tema de l'apartat 5 del temari.
4. Dues lectures obligatòries.
5. Participació i assistència a l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Ainscow, M. *Necesidades educativas especiales en el aula*. Madrid: Narcea, 1995.
 Puigdemívol, I. *Necessitats Educatives Especials*. Vic: Eumo Editorial, 1993.
 Paula, I. *Educación Especial. Técnicas de Intervención*. McGraw-Hill, 2003.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Bautista, R. *Necesidades educativas especiales. Manual teórico práctico*. Málaga: Aljibe, 1991.
 Fortes, M.C. *Bases psicológicas de la Educación Especial*. València: Promolibro, 1996.
 Giné, C. *Evaluación psicopedagógica y necesidades educativas especiales*. Barcelona: Masson, 2000.
 Gisbert, J. *Educación Especial*. Madrid: Cincel, 1985.
 Illan, N. *Didáctica y organización en la educación Especial*. Málaga: Aljibe, 1996.
 Mayor, J. *Manual de Educación Especial*. Madrid: Anaya, 1989.
 Pujolàs, P. *Aprender juntos alumnos diferentes*. Vic: Eumo Editorial, 2003.
 Sánchez, A. *Necesidades e intervención psicopedagógica*. Barcelona: PPU, 1993.
 Stainback i Stainback. *Curriculum considerations in inclusive classrooms*. Baltimore: Paul H. Brookes, 1992.

REVISTES:

Les principals revistes relacionades amb l'Educació Especial presents a la Biblioteca de la UVic són:

Fiapas

Integración (revista sobre ceguesa i deficiència visual)

Integración (revista sobre implants coclears)

Journal of Learning Disabilities

Revista de Logopedia, Foniatria y Audiología

Suports

Siglo cero

Teaching Exceptional Children

The Journal of Special Education

Desenvolupament psicomotor

PROFESSORA: Núria FRANC i BATLLE

Anual. 8 crèdits.

PRESENTACIÓ:

Parlar de desenvolupament psicomotor és parlar de globalitat perquè aquesta paraula n'unifica dues de prou significatives: «psico» i «motor». La primera referida a l'activitat psíquica amb els seus components afectius i cognitius; en canvi la segona, denota la funció motriu, que es manifesta amb el moviment, per al qual el cos disposa de tota una base neurofisiològica. Unificar aquests dos conceptes suposa entendre el subjecte com una unitat psicossomàtica indissociable. Es tracta de retrobar la dimensió psíquica del cos i la dimensió corporal del psiquisme.

En el decurs de l'assignatura es procurarà que l'estudiant augmenti els coneixements i també que posseeixi recursos i reflexions que afavoreixin la integració teoricopràctica de cada tema.

OBJECTIUS:

- Adquirir una visió de la importància del desenvolupament psicomotor i dels principals factors que hi intervenen durant la infància.
- Entendre la intervenció psicomotriu com una acció educativa a l'etapa d'Educació Infantil.
- Conèixer els estadis i fases del desenvolupament psicomotor dels 0 als 6 anys.
- Conèixer l'estructura de les sessions de treball psicomotor amb infants i adquirir estratègies d'intervenció.
- Desenvolupar la capacitat d'observació i reflexió com a eina de coneixement i interpretació de la realitat.
- Aprofundir en el procés de formació personal i professional per tal que, depassant l'àmbit estrictament acadèmic, els coneixements es puguin integrar i permetin construir criteris.

CONTINGUTS:

Aspectes teòrics:

1: Psicomotricitat.

- Delimitació del concepte.
- Naturalesa i funcions del moviment.
- El moviment activitat de relació i activitat significativa.

2. El Desenvolupament Psicomotor dels 0 als 6 anys.

- Concepte de desenvolupament.
- Eixos del desenvolupament.
- Estadis i fases del desenvolupament psicomotor.
- Components del sistema psicomotor:
 - Conductes motrius de base.
 - Conductes neuromotrius.
 - Conductes perceptivomotrius.
- Àrees del desenvolupament psicomotor:
 - Construcció de la consciència corporal.
 - Capacitats d'orientació i organització espacials i temporals.
 - Capacitats de relació i comunicació.

3. La intervenció psicomotriu.

- Concepte d'intervenció psicomotriu.
- Enfocaments.
- Finalitats de la intervenció.

- Fases.
 - El rol del mestre en la intervenció psicomotriu.
4. Principals instruments d'intervenció:
- El joc: naturalesa i funcions.
 - El diàleg tònic.
5. L'observació.
- Paràmetres d'observació.
 - Registres d'observació.
- L'autoobservació.

Aspectes pràctics:

6. Observació directa de sessions de psicomotricitat realitzades amb infants de parvulari:
- Observació directa sense implicació.
 - Registres d'observació descriptius i focalitzats.
 - Anàlisi i interpretació de les observacions.
7. Treball corporal pràctic dels estudiants en situació de joc i activitat psicomotriu.
- El moviment, el plaer del moviment
 - El joc: sensoriomotriu, presimbòlic, de normes
 - El to muscular: diàleg tònic: acord i desacords
 - El llenguatge no verbal: la significació del llenguatge no verbal: to, postura, moviment, gest...
 - La relaxació i la respiració
- La integració, la representació i les eines per representar: el llenguatge verbal, el dibuix, la pintura, l'escriptura, el modelatge...

METODOLOGIA:

A l'apartat teòric la metodologia combinarà exposicions de la professora, aportacions dels estudiants i treball en petits grups.

A l'apartat pràctic la metodologia serà bàsicament participativa i demanarà el compromís i la implicació dels estudiants.

AVALUACIÓ:

L'avaluació és formativa i tindrà en compte:

- a) L'assistència i la participació activa de l'estudiant a classe, la seva capacitat crítica i actituds (10%)
 - b) La realització d'un treball de curs (90%) que s'anirà realitzant per parts durant tot el curs i que s'avaluarà al final d'acord amb:
- El compliment dels terminis dels lliuraments parcials.
 - L'assistència a les tutories de seguiment.
 - El procés de l'estudiant en l'aprehensió dels continguts.
 - La capacitat d'elaboració d'un discurs propi.
 - La capacitat d'integrar continguts teòrics i pràctics.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Arnaiz, P. *La Psicomotricidad en la escuela una práctica preventiva y educativa*. Archidona (Málaga): Aljibe, 2001.
- Gassier. *Manual del desarrollo psicomotor del niño*. Barcelona: Paidós/Masson, 1990.
- Justo, E. *Desarrollo psicomotor en educación infantil*. Almería: Universidad de Almería, 2000.
- Lapierre, A. *El adulto frente al niño de 0 a 3 años relación psicomotriz y formación de la personalidad: una experiencia con los más pequeños*. Barcelona: Científico-Médica, 1982.

- Lázaro, A. *Nuevas experiencias en Educación psicomotriz*. Saragossa: Mira, 2000.
- Llorca, M. *La Práctica psicomotriz una propuesta educativa mediante el cuerpo y el movimiento*. Archidona (Málaga) Aljibe, 2002.
- Le Boulch. *El desarrollo psicomotor desde el nacimiento a los 6 años*, Buenos Aires: Paidós, 1995.
- Mendiara, J. *La Psicomotricidad evolución, corrientes y tendencias actuales*. Sevilla: Wanceulen, 2003.
- Pastor, J- L. *Psicomotricidad escolar*. Alcalá de Henares: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Alcalá, 1998.
- Picq, L. i Vayer, P. *Educación psicomotriz y retraso mental*. Barcelona: Científico Médica, 1985.
- Pikler, E. *Moverse en libertad*. Madrid: Narcea, 1985.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Anton, M. *La psicomotricitat als primers anys d'escola*. Barcelona: Barcanova. 1981.
- Ballesteros, S. *El esquema corporal función básica del cuerpo en el desarrollo psicomotor y educativo*. Madrid: Tea, 1982
- Fonseca, V. *Estudio y génesis de la Psicomotricidad*. Barcelona: Inde, 1996
- Fonseca, V. *Ontogénesis de la motricidad*. Madrid: Nunez Editor, 1988.
- Koupernik, C. *Desarrollo psicomotor de la primera infancia*. Barcelona: Luis Miracle, 1967.
- Lapierre, A. Aucouturier, B. *Simbología del movimiento*. Barcelona: Científico-Médica, 1977
- Vayer, P. *El diálogo corporal*. Barcelona: Científico-Médica, 1972
- Vayer, P. *El niño frente al mundo*. Barcelona: Científico-Médica, 1973

REVISTES:

- Cuadernos de Psicomotricidad*.
- Entrelíneas*: revista de l'Associació professional de psicomotricistes.
- Monografía: Psicomotricidad y educación*. *Revista interuniversitaria de formación del profesorado*, n. 37, abril 2000. Zaragoza: AUFOP

Internet:

- La página de la psicomotricidad*: <http://www.terra.es/personal/psicomot>
- Revista iberoamericana de psicomotricidad y técnicas corporales*: <http://www.iberopsicomot.net> (és una revista amb suport informàtic, per entrar-hi cal demanar el codi i clau de pas a la biblioteca)

Expressió Plàstica i la seva Didàctica (0-6 anys)

PROFESSORAT: Provi DAUFÍ i MORESO
Montse RIEROLA

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIU DE L'ASSIGNATURA:

Ajudar l'estudiant a conèixer i a utilitzar els materials i els mitjans plàstics, experimentant i descobrint les possibilitats didàctiques que ofereixen de cara a l'etapa d'Educació Infantil.

PROGRAMA:

1. Teoria sobre l'expressió plàstica:
 - 1.1. La plàstica com a mitjà de comunicació.
 - 1.2. L'expressió plàstica i el marc curricular.
 - 1.3. Perfil del mestre d'educació plàstica a l'etapa d'Educació Infantil.
 - 1.4. El desenvolupament gràfic del nen. Etapes gràfiques.
 - 1.5. Diferents nivells de representació del grafisme infantil.
2. La pràctica a l'Expressió plàstica:
 - 2.1. El gest gràfic:
 - 2.1.1. Exercicis de traç amb motivacions diverses.
 - 2.1.2. Exercicis gràfics amb finalitats educatives i creatives.
 - 2.2. El color:
 - 2.2.1. La pintura com a tècnica fonamental de treball i d'expressió a través del color.
 - 2.3. Tècniques d'impressió simples.
 - 2.4. Descobriments del color per mitjà del paper.
 - 2.5. Coneixement i manipulació dels materials concrets.
3. El volum:
 - 3.1. Representació de l'espai tridimensional mitjançant el modelat i les construccions amb materials diversos.
 - 3.2. El fang com a mitjà d'expressió. Creació de volums partint del procés analític i sintètic.
 - 3.3. Coneixement i manipulació de materials i de les eines.
4. El tapís:
 - 4.1. Confecció de teixits (ordit i trama) en forma progressiva. Aprofitar aquesta tècnica per adquirir nocions espacials.
5. Recursos didàctics:
 - 5.1. Utilització de tècniques i manipulacions motrius com a mitjà per representar formes, colors i volums: arrugar, estripar, punxar i tallar.
 - 5.2. Recursos didàctics apropiats en l'etapa d'Educació Infantil amb materials diversos com ceres, guixos, retoladors, materials tèxtils.
 - 5.3. Hàbits i actituds en l'enfocament de l'expressió plàstica a l'aula.

AVALUACIÓ:

1. Es valorarà "la memòria" o recull de totes les activitats tant teòriques com pràctiques portades a terme durant el curs.
2. Es controlaran els llibres de lectura obligada consignats a l'inici del curs.
3. L'assistència activa (actitud, iniciativa, treball, hàbits, etc.) a classe és obligatòria i, per tant, es tindrà en compte en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Balada, M.; Juanola, R. *L'educació visual a l'escola*. Barcelona: Ed. 62 / Rosa Sensat, 1984.
- Butz, N. *El arte creador infantil*. Barcelona: Las ediciones del arte, 1983.
- Calmi, G. *La educación del gesto gráfico*. Barcelona: Fontanella, 1976
- Cherry, C. *El arte del niño de preescolar*. Barcelona: CEAC.
- Escoriza, J. *Evolución del dibujo del niño de 2 a 6 años*. Barcelona: PPU, 1984.
- Gimenez, T. i altres *Música, plàstica i psicomotricitat. Cicle Inicial*. Barcelona: Onda, 1983.
- Gumi, J.; Monllao, R.L. *Diccionari de tècniques pictòriques*. Barcelona: Ed. 62, 1988.
- Imbernon, F.; Zabala, A. *Tècniques d'impressió a l'escola*. Barcelona: Graó, 1986.
- Kandinsky, V. *Punto y línea sobre el plano*. Barcelona: Barral, 1986.
- Kellog, R. *Análisis de la expresión plástica del preescolar*. Madrid: Cincel, 1979.
- Lowenfeld, V.; Brittain, W.L. *Desarrollo de la capacidad creadora*. Buenos Aires: Kapelusz, 1971.

Organització del Centre Educatiu

PROFESSORES: Esther FATSINI i MATHEU
Rosa GUITART i ACED

Quadrimestral. 4,5 crèdits

INTRODUCCIÓ:

L'assignatura pretén proporcionar els elements bàsics sobre el funcionament dels centres educatius, ja que la tasca dels mestres no es centra únicament i exclusivament en l'àmbit de l'aula, sinó en el centre a nivell global. S'ofereix una visió àmplia de la seva tasca com a elements actius en l'organització i la vida del centre, i es prepara l'alumnat per a la seva estada en el centre educatiu durant el període de pràctiques o per valorar-ne el funcionament després d'haver-les realitzat.

OBJECTIUS:

- Endinsar-se en el ple coneixement de la vida d'un centre educatiu.
- Sensibilitzar els alumnes de cara al treball en equip en els centres.
- Reconèixer els indicadors de l'estructura organitzativa dels centres per millorar-ne el funcionament.

CONTINGUTS:

1. Educació i organització del centre educatiu.
 - 1.1. Centres educatius i entorn social: Canvis socials, culturals...
 - 1.2. Naturalesa i característiques de les organitzacions educatives.
 - 1.3. Organització de l'escola rural. La Zona Escolar Rural.
2. Polítiques educatives i el marc legal en educació.
 - 2.1. Legislació de l'àmbit educatiu.
 - 2.2. L'actual sistema educatiu i la tipologia de centres docents.
3. La comunitat educativa.
 - 3.1. El principi de l'autonomia del centre educatiu.
 - 3.2. L'escola com a espai de relacions humanes. El clima educatiu.
 - 3.3. La participació en la gestió del centre educatiu: àmbits i nivells de participació.
 - 3.4. La comunicació i gestió amb els agents externs.
4. La planificació, els plantejaments institucionals del centre i l'avaluació.
 - 4.1. A llarg termini
 - 4.1.1 El Projecte Educatiu de Centre. El Projecte Lingüístic.
 - 4.1.2. El Projecte Curricular de Centre. El Pla d'Acció Tutorial.
 - 4.1.3. El Reglament de Règim Intern.
 - 4.2 A curt termini
 - 4.2.1. El Pla Anual. Els Plans Específics.
 - 4.2.2. La Programació d'Aula.
 - 4.2.3. La Memòria. L'avaluació institucional per la qualitat dels centres. Instruments de seguiment, control i millora.
 - 4.2.4. El pressupost i la gestió econòmica.
5. L'organització dels recursos humans.
 - 5.1. Estructura d'un centre educatiu: òrgans i funcions. Organigrama.
 - 5.2. El professorat. Els equips de treball docent. La coordinació. La funció docent: tutoria. Drets i deures del professorat.

- 5.3. Agrupaments dels alumnes. Flexibilitat i diversitat a l'aula i al centre. Drets i deures dels alumnes.
- 5.4. Les relacions família-escola. Les associacions de pares i mares d'alumnes.
- 5.5. El personal no docent en els centres educatius (PND).
- 6. L'organització dels recursos materials i recursos funcionals.
 - 6.1. L'arquitectura i els espais educatius.
 - 6.2. Els equipaments i el material didàctic.
 - 7.1. La distribució del temps i els horaris.
 - 7.3. La documentació escolar.
- 7. Els centres educatius: Reptes de futur.

METODOLOGIA:

Es realitzaran debats a partir de temes d'actualitat, de visionat de vídeos, etc. També es faran activitats a classe de resolució de situacions, explicacions per part del professorat, comentaris de textos, treballs en petits grups i exposicions de treballs.

AVALUACIÓ:

L'avaluació global de l'assignatura es farà a partir de:

- Treballs individuals i/o grupals a classe.
- Un treball col·lectiu sobre un tema d'organització d'un centre educatiu.
- Una prova escrita sobre els continguts del programa.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- AA.VV. *Informe educativo 2002. la calidad del sistema educativo*. Madrid: Santillana, Fundación Hogar del Empleado, 2002.
- AA.VV. *Estrategias organizativas de aula. Propuestas para atender la diversidad*. Barcelona: Graó, 2001.
- Antúnez, S. *Claves para la organización de centros escolares*. Barcelona: ICE-Horsori, 1993.
- Armengol, C.; Feixas, M.; Pallarès, R.M. *Seguint el fil de l'organització*. Bellaterra: UAB, 2000.
- Cantarero, J.; Martínez, A. *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i el centre*. Barcelona: Editorial Graó, 1999.
- Domènech, J.; Viñas, J. *La organización del espacio y del tiempo en el centro educativo*. Barcelona: Graó, 1997.
- Gairín, J.; Antúnez, S. (coord.). *Organización y gestión de centros educativos*. Barcelona: Praxis, 1994.
- García, F. *Organización escolar y gestión de centros educativos*. Málaga: Aljibe, 1997.
- La ley de calidad de la Educación*. Madrid: Creaciones Copyright, 2003.
- Marchesi, A. *Controversias en la educación española*. Madrid: Alianza Editorial, 2000.
- Martínez, M. i Bujons, C. (coords.). *Un lugar llamado escuela. En la sociedad de la información y de la diversidad*. Barcelona: Ariel, 2001.
- Santamaría, G. *Compilación legislativa básica: LODE, LOGSE, LOPEG*. Alcalá: Universidad de Alcalá, 1998.
- Santos, M.A. *La luz del prisma. Para comprender las organizaciones educativas*. Archidona: Aljibe, 1997.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- AA.VV. *Del projecte educatiu a la programació d'aula*. Barcelona: Graó, 1991.
- Cantón, I. (coord.). *La implantación de la calidad en los centros educativos. Una perspectiva aplicada y reflexiva*. Madrid: Ed.CCS, 2001.
- El sistema educatiu avui. Situació actual i perspectives*. Barcelona: Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya, 2001.
- Gimeno, J. i Carbonell, J. (coords.). *El sistema educativo. Una Mirada crítica*. Madrid: Praxis, 2004.

Les competències locals en matèria d'ensenyament a Catalunya. Barcelona: Diputació de Barcelona. Àrea d'Educació, 1998.

Puig, J.M. *Com fomentar la participació a l'escola.* Barcelona: Editorial Graó, 1997.

Santos, M.A. *Hacer visible lo cotidiano. Teoría y práctica de la evaluación cualitativa de centros escolares.* Madrid: Akal, 1990.

Assignatures obligatòries de tercer curs

Pràctiques II

PROFESSORS TUTORS: El professorat de la Facultat d'Educació que imparteix classes a l'especialitat d'Educació Infantil.

COORDINACIÓ: Jordi MARTÍ i FEIXAS

Anual. 15 crèdits.

Les pràctiques en el tercer any del currículum de la diplomatura de Mestre estan concebudes fonamentalment per a aprofundir les estratègies psicopedagògiques i didàctiques aplicables i adaptades a aquelles àrees i activitats vinculades a l'especialitat de mestre que cursa l'estudiant.

TEMPORALITZACIÓ:

Els estudiants assisteixen a un centre escolar durant un període intensiu, matí i tarda, els mesos de gener i febrer.

ACTIVITATS A REALITZAR:

L'estudiant ha de col·laborar amb el mestre-tutor en la conducció del grup-classe, en l'atenció individualitzada als nens i nenes i en l'elaboració de les estratègies curriculars de les diverses unitats didàctiques que es treballin. Ha de redactar un diari de pràctiques que serà la base de l'elaboració de la Memòria de Pràctiques. Aquesta Memòria consta de dues parts importants. La primera és l'elaboració d'una recerca teoricopràctica basada en l'especialitat que cursa l'estudiant i que ha estat decidida d'acord amb el mestre-tutor i amb un projecte de treball prèviament establert pel professor-tutor de la Facultat d'Educació. La segona part és la valoració personal i global del conjunt de les pràctiques.

CICLE I ESCOLA ON FER LES PRÀCTIQUES:

Pràctiques a Escoles Bressol o Llars d'Infant.

Els centres on es realitzen les Pràctiques formen part d'una xarxa d'escoles col·laboradores, fonamentalment d'Osona, però també de les comarques veïnes. En casos específics i personalitzats es poden fer les pràctiques en altres centres educatius no previstos.

AVALUACIÓ:

Per als estudiants, les pràctiques de tercer any comporten:

1. Assistència a l'escola durant el període intensiu establert.
2. Assistència a claustres, reunions de cicle i departaments d'escola, sempre i quan l'escola ho vulgui.
3. Assistència a les sessions de formació de pràctiques.
4. Entrevistes i intercanvi d'informació amb el professor-tutor.
5. Presentació de la memòria de pràctiques (i del diari de pràctiques si el professor-tutor el demana)

La nota final de l'avaluació de les pràctiques serà posada pel professor-tutor de la Facultat d'Educació a partir de:

Informe escrit del mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el mestre-tutor.

Intercanvis d'informació i entrevistes amb el propi estudiant.

Avaluació de la Memòria de Pràctiques.

Sociologia de l'Educació

PROFESSORAT: Jaume CARBONELL i SEBARROJA
Anna GÓMEZ i MUNDÓ

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Les característiques de la nostra societat, plural i diversa; el desenvolupament i les diferències “nord-sud”; l'expressió de la democràcia i els conflictes de valor que genera la convivència, són alguns exemples de problemàtiques del món actual, de tensions que necessiten de l'estudi i la reflexió sobre les finalitats de l'educació en la nostra societat i sobre les polítiques educatives que es promouen. Adquirir algunes habilitats necessàries per a la pràctica reflexiva; prendre consciència que el coneixement i la comprensió crítica de la realitat són necessaris per poder pensar l'acció educativa; recollir, estructurar i interpretar informació sobre fenòmens socials i educatius, així com estudiar les relacions entre societat i escola, són objectius centrals de l'assignatura.

CONTINGUTS:

1. Els orígens i l'objecte de la sociologia.
2. Educació i societat: problemàtiques del món actual i marc prospectiu de l'educació.
3. Educació, drets humans, democràcia i desenvolupament.
4. Les funcions socials de l'escola i altres entorns educatius.
5. Polítiques, reformes educatives i moviments de renovació pedagògica.
6. Qui educa? La responsabilitat compartida de mestres, família i comunitat.
7. Una mirada a la realitat: l'anàlisi de la realitat global i local.
 - 7.1. La infància ahir i avui. Els drets de l'infant.
 - 7.2. Els joves i les seves problemàtiques (violència, drogadoccions...).
 - 7.3. Gènere i igualtat. La realitat de la coeducació.
 - 7.4. Diversitat: assimilació, multiculturalitat i interculturalisme.
 - 7.5. El fracàs escolar. Qui fracassa?
 - 7.6. Educació i treball: la difícil confluència de dos camins.

METODOLOGIA:

El desenvolupament dels continguts es farà a partir d'explicacions, debats, conferències, lectures, anàlisi de premsa, vídeos i altres activitats –individuals i de grup– que permetin la reflexió a nivell teòric i pràctic dels diferents temes.

AVALUACIÓ:

El sistema d'avaluació tindrà en compte:

- a) La participació i realització de les activitats individuals i de grup que es proposin en les diferents sessions.
- b) La lectura i reflexió escrita d'un llibre relacionat amb els continguts de l'assignatura.
- c) La realització d'una prova escrita sobre el contingut de l'assignatura.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Bonal, X. *Sociología de la educación. Una aproximación crítica a las corrientes contemporáneas*. Barcelona: Paidós, 1998.
- Carbonell, J. *L'escola, entre la utopia i la realitat: 10 lliçons de sociologia de l'educació*. Vic: Eumo Editorial, 1994.

- Cardús, S. (coord.). *La mirada d'un sociòleg. Què és fa, què fa, què diu la sociologia*. Barcelona: Proa/UOC, 1999.
- Chomsky, N. *La (Des)educación*. Barcelona: Crítica, 2001.
- Cortina, A. *La ética de la sociedad civil*. Madrid: Anaya, 1994.
- Dubet, F.; Martuccelli, D. *En la escuela. Sociología de la experiencia escolar*. Buenos Aires: Losada, 1998.
- Durkheim, E. *Educació i Sociologia*. Vic: Eumo Editorial, 1991.
- Fernández Enguita, M. (ed.). *Sociología de la educación*. Barcelona: Ariel, 1999.
- Fernández Enguita, M. *La escuela a examen. Un análisis sociológico para educadores y otras personas interesadas*. Madrid: Piràmide, 1997.
- Giner, S. *Sociología*. Barcelona: Península, 1979.
- Guerrero, A. *Manual de sociología de la educación*. Madrid: Síntesis, 1996.
- Imbernón, F. (coord.). *La educación en el siglo XXI. Los retos del futuro inmediato*. Barcelona: Graó, 1997.
- Morín, E. *Sociología*. Madrid: Tecnos, 1995.
- Rotger, J.M. (coord.). *Sociología de l'educació*. Vic/Barcelona: Eumo Editorial, UAB, UB, 1990.
- Sánchez de Horcajo, J.J.; Uña, O. (coord.). *La sociología. Textos fundamentales*. Madrid: Libertarias / Profundi, 1996.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Arias, M. *Adultos a la fuerza. La explotación laboral de la infancia*. Barcelona: Intermón, 1998.
- Bonal, X. *Las actitudes del profesorado ante la coeducación*. Barcelona: Graó, 1997.
- Carbonell, J. *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata, 2001.
- Carbonell, J.; Torrents, R.; Tort, A.; Trilla, J. *Els grans autors i l'escola*. Vic: Eumo Editorial, 1987.
- Cardús, S. *El desconcert de l'educació*. Barcelona: La Campana, 2000.
- Diversos Autors *Els joves sense titulació*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1998.
- González, A.; Lomas, C. (coords.). *Mujer y educación. Educar para la igualdad, educar desde la diferencia*. Barcelona: Graó, 2002.
- Jares, X. *Educación y derechos humanos*. Madrid: Popular, 1999.
- Jelloun, T.B. *El racisme explicat a la meva filla*. Barcelona: Empúries, 1998.
- Korczak, J. *Com estimar l'infant*. Vic: Eumo Editorial, 1999.
- López, I.; Alcalde, A.R. (coords.). *Relaciones de género y desarrollo. Hacia la equidad de la cooperación*. Madrid: Ediciones de La Catarata, 1999.
- Pajares, M. *La inmigración en España*. Barcelona: Icària, 1998.
- Pérez de Armiño, K. (dir.). *Diccionario de acción humanitaria y cooperación al desarrollo*. Barcelona: Icària, 2000.
- Postman, N. *La desaparició de la infantesa*. Vic: Eumo Editorial, 1990.
- Sáez, F. *El crepuscle de la democràcia*. Barcelona: Edicions 62, 1999.
- Salamanca, A. *Otro mundo es posible y necesario. Alternativas frente a la globalización neoliberal y para una mundialización democrática*. Barcelona: Mediterrània, 2001.
- Sastre, G.; Moreno, M. *Resolución de conflictos y aprendizaje emocional*. Barcelona: Gedisa, 2002.
- Sau, V. *Reflexiones feministas para principios de siglo*. Madrid: Horas y Horas, 2000.
- Terricabres, J.M. *I a tu, què t'importa? Els valors. La tria personal i l'interès col·lectiu*. Barcelona: La Campana, 2002.
- Tort, A. *Opinions públiques sobre l'educació*. Barcelona: CEAC, 1997.

Desenvolupament del Pensament Matemàtic i la seva Didàctica

PROFESSOR: Àngel ALSINA i PASTELLS

Anual. 8 crèdits

OBJECTIUS:

- Aconseguir de l'estudiant un coneixement del disseny curricular de Matemàtiques d'Educació Infantil (escola bressol i parvulari), i al mateix temps un domini dels continguts que l'integren.
- Aprofundir en el significat actual de l'educació matemàtica i en alguna línia d'innovació en aquest sentit.
- Contemplar les nocions bàsiques de Didàctica de les Matemàtiques en relació amb la pròpia especialitat.
- Gaudir fent matemàtiques i agafar el compromís que un dia també en gaudeixin els nens i nenes que seran els seus alumnes.
- Identificar la Matemàtica com un element més de la nostra realitat.
- Descobrir els problemes més importants que té l'ensenyament de la Matemàtica a l'escola i conèixer possibles pautes alternatives.
- Reconèixer-la com un potent instrument per desenvolupar la ment.
- Fomentar, tant en els grans com en els petits, mentalitats de treball obertes i basades en el raonament matemàtic.
- Desvetllar les capacitats d'imaginació, de reflexió, de crítica i de creativitat.
- Aprendre a adequar l'ensenyament a l'estadi evolutiu dels propis alumnes.
- Fomentar l'interès per a la pròpia formació permanent.

CONTINGUTS:

En cadascun dels temes del programa es tindran en compte les següents bases didàctiques i psicopedagògiques de l'aprenentatge de la matemàtica:

- Necessitat d'adaptar-nos a diferents maneres de treballar segons edats.
- Atendre la diversitat que en tota aula trobem, segons els criteris de l'etnomatemàtica.
- Valorar la importància del moviment i de la manipulació del material.
- Fer matemàtica a partir de la realitat i amb experiències pràctiques per a poder ser aplicada de nou a la realitat.
- Emprar el joc com a eina per desenvolupar coneixements matemàtics.
- Fomentar la descoberta dels estudiants i dels nens i nenes de l'escola.
- Considerar els simbolismes com una eina de desenvolupament de conceptes abstractes i generalitzacions.

Temari:

1. L'educació matemàtica
 - 1.1. Aspectes definitoris de l'aprenentatge de les Matemàtiques.
 - 1.2. El seu paper en l'educació dels nens i nenes d'Educació infantil.
 - 1.3. Estructura i característiques del disseny curricular a Educació Infantil.
2. La lògica matemàtica
 - 2.1. Maria Montessori i la seva pedagogia.
 - 2.2. Què és la lògica: definició i tractament en el currículum d'educació infantil.
 - 2.3. Diferents tipus d'activitats logicomatemàtiques a l'escola bressol.
 - 2.4. Diferents tipus d'activitats logicomatemàtiques al parvulari.
 - 2.4.1. Identificar qualitats sensorials.

- 2.4.2. Relacionar qualitats sensorials.
- 2.4.3. Operar qualitats sensorials.
- 2.5. Els jocs de lògica.
- 3. Nombres i operacions
 - 3.1. Paral·lelisme entre la lògica i el càlcul a l'etapa d'educació infantil.
 - 3.2. Gènesi del concepte de nombre en els nens.
 - 3.3. El treball d'aspectes quantitativs a l'escola bressol.
 - 3.4. Didàctica dels nombres i les operacions a parvulari.
 - 3.4.1. Identificar quantitats.
 - 3.4.2. Relacionar quantitats.
 - 3.4.3. Operar quantitats.
 - 3.5. Els jocs de nombres i operacions.
- 4. Problemes
 - 4.1. Què entenem per situacions problemàtiques.
 - 4.2. Continguts procedimentals que es treballen en els problemes.
 - 4.3. Tipologies de problemes a l'etapa d'educació infantil.
- 5. Geometria
 - 5.1. Què és la geometria. Paral·lelisme entre la lògica i la geometria.
 - 5.2. Procés d'aprenentatge de la geometria.
 - Període sensomotor. Etapa 0-2 anys.
 - Període representatiu.
 - 5.3. Criteris metodològics.
 - 5.4. La geometria topològica.
 - 5.5. La geometria projectiva.
- 6. Magnitud i Mesura
 - 6.1. Definició de mesura. Paral·lelisme entre la lògica i la mesura.
 - 6.2. Diferents etapes en l'aprenentatge de les mesures
 - 6.3. La mesura com a pràctica a l'etapa d'educació infantil. Noció d'unitat. Diferents unitats emprades.
 - 6.4. Ús dels instruments de mesura.
 - 6.5. Diferents magnituds de les quals es treballa la mesura a parvulari.
- 7. Estadística i Probabilitat
 - 7.1. Primers passos en la pràctica de l'estadística a l'escola: recollida de dades; anàlisi i interpretació de les dades; representació per gràfics.
- 8. Matemàtiques i Internet

METODOLOGIA:

La matèria s'agrupa en diversos blocs temàtics que es contemplaran seqüencialment durant el curs. Cada bloc es treballarà en tres fases: a) aprofundiment teòric de la matèria; b) anàlisi de procediments, conceptes i actituds que cal treballar a l'escola amb els nens i nenes, així com dels objectius a aconseguir; c) orientacions didàctiques en aquest sentit per als futurs mestres.

Es combinaran les exposicions del professor, amb la preparació d'activitats d'aula per part dels alumnes, la posada en comú de recerques i programacions elaborades individualment o en petit grups, i altres activitats pràctiques que el professor pugui organitzar.

AVALUACIÓ:

- 1. Es farà una prova parcial i una final, formades per una part teòrica i una part pràctica.
- 2. Es farà un treball que comptarà per a la qualificació final. El treball serà majoritàriament realitzat a la classe i en horari de classe.

3. L'assistència a classe comptarà també en l'avaluació final.
4. La participació a alguna activitat didàctica que pugui sorgir durant el curs també comptarà en l'avaluació.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Alsina, À. *Desenvolupament del pensament matemàtic i la seva didàctica dels 0 als 6 anys*. Vic: Eumo Editorial, en premsa.
- Alsina, C. i altres. *Ensenyar matemàtiques*. Barcelona: Graó, 1995.
- Canals, M.A. *Per una didàctica de la Matemàtica a l'Escola*. Vic: Eumo Editorial, 1992.
- Canals, M.A. *Viure les matemàtiques de 3 a 6 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 2000.
- Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. *Currículum d'Educació Infantil*. Barcelona: Servei de Publicacions, 1992.
- Dienes, Z.P. *La lògica y los juegos lógicos*. Barcelona: Teide, 1972.
- Juguem, comptem: un taller de matemàtiques de 4 a 8 anys*. Barcelona: Rosa Sensat, 1991.
- Lahora, C. *Actividades matemáticas con niños de 0 a 6 años*. Madrid: Narcea, 1992.
- Mira, M.R. *Com fer viure la matemàtica a l'escola*. Barcelona. CEAC, 1987.
- Saà, M.D. *Las matemáticas de los cuentos y las canciones*. Madrid: Editorial EOS, 2002.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

- Alsina, À. *Desarrollo de competencias matemáticas con recursos lúdico-manipulativos*. Madrid: Narcea, 2004.
- Baroody, A.J. *El pensamiento matemático de los niños*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1988.
- Corbalán, F. *La matemática aplicada a la vida cotidiana*. Barcelona: Graó, 1995.
- Giménez, J.; Gironde, Ll. *El càlcul a l'escola*. Barcelona: Graó, 1990.
- Grup Almosta. *Més de 7 materials per a l'ensenyament de la matemàtica: cicles inicial i mitjà*. Barcelona: Rosa Sensat, 1988.
- Kamii, C. *El número en la educación preescolar*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1983.
- Kamii, C. *El niño reinventa la aritmética*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1984.
- Mason, J. *Pensar matemàticament*. Barcelona: Labor, 1989.
- Vallès, J. *Didàctica de la Matemàtica al C.Inicial*. Barcelona: Rosa Sensat, 1985.

Descoberta de l'Entorn Natural, Social i Cultural.

PROFESSORAT: Teresa FEU i VIDAL
Berta VILA i SABORIT

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

Oferir un marc de reflexió en el camp de l'ensenyament / aprenentatge de l'àrea de Ciències partint de la pròpia pràctica educativa per fomentar-la millor i enriquir-la des de noves perspectives.

Proporcionar estratègies, instruments i recursos metodològics que donin la possibilitat d'abordar l'ensenyament d'aquesta àrea.

CONTINGUTS:

1. La dinàmica de l'ensenyament / aprenentatge de les ciències.

- 1.1. Quines ciències?
- 1.2. La construcció de significats.
- 1.4. Fer, pensar i parlar.
- 1.5. La importància de l'enfocament globalitzador.

2. El medi natural.

- 2.1. Aigua, aire, terra, llum i moviment.
- 2.2. Els éssers vius.
- 2.3. Interaccions entre éssers vius i medi.

3. L'entorn sociocultural.

- 3.1. L'entorn immediat.
- 3.2. El context cultural: costums, tradicions...
- 3.3. Educar en la interculturalitat.
- 3.4. Atenció a la diversitat i potenciació de valors.

4. Tècniques per treballar ciències.

- 4.1. Observació i recollida de dades.
- 4.2. Documentació i recerca d'informació.
- 4.3. Anàlisi i interpretació.
- 4.4. Comunicació.

5. El treball experimental.

- 5.1. Què és? Des de quina edat? Com?
- 5.2. Organització a l'aula. Distribució del temps i l'espai.
- 5.3. Manipulació i descoberta.

6. Educació mediambiental.

- 6.1. Els valors.
- 6.2. L'ecologia.

METODOLOGIA:

A les sessions de classe es combinaran les exposicions de la professora i les participacions dels estudiants. S'estimularà el diàleg i l'intercanvi d'opinions.

Distribuirem el temps de manera que una part serà destinada als continguts i en l'altra analitzarem activitats, propostes i materials per tal de facilitar l'adquisició de criteris didàctics respecte l'ensenyament / aprenentatge de les ciències a l'etapa 0-6.

AVALUACIÓ:

S'avaluarà:

- la participació activa: un 10% de la nota final.
- els treballs: un 40% de la nota final
- una prova escrita al final de curs: un 50% de la nota final

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Arcà, M.; Guidoni, P.; Mazzoli, P.; *Ensenyar ciència*. Barcelona: Paidós, 1990.

Buscart, T.; Feu, M.T. "La formació del educadors i l'aprenentatge de les ciències". Dins: *Aportacions a la formació dels educadors de Llars d'Infants*. Vic: Eumo Editorial, 1993.

Cols, C i Ferrer, M. "Tot un món". *Infància* núm. 108, maig-juny de 1999.

Cols, C.; "Descobrir l'art de fer bombolles de sabó". *Infància* núm. 31. maig-juny de 1995.

Dolci, M.; "Les ombres a l'Escola Bressol i al Parvulari". *Infància* núm. 19, juliol-agost de 1984.

Goldschmied, E.; *Educar l'infant a l'Escola Bressol*. Col·lecció "Temes d'Infància", 31. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.

Porquet, M. *Les tècniques Freinet al parvulari*. Col·lecció "Temes d'Infància", 40. Barcelona: Rosa Sensat, 2001.

Ochoa, J.; "Els hàbits i les rutines". *Infància*, gener-febrer, 1995.

Ritscher, P. *Què farem quan siguem petits*. Col·lecció "Temes d'Infància" 38. Barcelona: Rosa Sensat,

Ritscher, P.; *El jardí dels secrets*. Col·lecció "Temes d'Infància" 45. Barcelona: Rosa Sensat, 2003.

Tonucci, F. *L'infant i nosaltres. Apunts sobre l'educació familiar i escolar*. Vic: Eumo Editorial, 1989.

Pàgina web: www.elsafareig.org (a càrrec de Carme Cols i Pitu Fernández).

Didàctica de la Música a l'Educació Infantil

PROFESSORA: Mercè CARRERA PERUGA
Núria MARTORELL

Quadrimestral. 6 crèdits

OBJECTIUS:

- Prendre consciència de la importància de la música a l'etapa d'Educació Infantil.
- Adquirir els coneixements metodològics i els criteris didàctics apropiats per a l'ensenyament i el treball musical en l'Etapa d'Educació Infantil.
- Aprofundir en tècniques i recursos didàctics útils per a la futura pràctica professional.

CONTINGUTS:

1. Importància de la música a l'escola:

- Funció sociocultural emocional i psicològica de la música.
- El nen i la música.

2. La cançó i la veu:

- Repertori bàsic a l'Educació Infantil.
- Criteris de selecció de repertori.
- Procés d'aprenentatge i recursos didàctics.
- La cançó com a element globalitzador.
- La veu i la seva cura.

3. L'audició:

- Repertori bàsic en l'Educació Infantil.
- Criteris de selecció de repertori.
- Didàctica de l'audició.
- Materials i recursos didàctics.

4. L'educació de l'oïda i el ritme motriu:

- El desenvolupament auditiu.
- L'educació rítmica en relació amb el moviment.
- Procés d'aprenentatge.
- Materials i recursos bàsics.

5. La dansa:

- Repertori bàsic en l'Educació Infantil.
- Criteris de selecció de repertori.
- Procés d'aprenentatge i recursos didàctics.

6. La creació i la improvisació.

METODOLOGIA:

- El desenvolupament de cada tema inclou una exposició teòrica i una realització pràctica que doni a l'alumne/a el coneixement i la vivència del que ha de ser l'educació musical a l'etapa infantil en tots els aspectes.
- La part teòrica d'estudi, anàlisi i aprofundiment didàctic es tracta partint d'exposicions del professor i de la lectura, reflexió o comentari posterior de llibres i articles.
- Per a l'adquisició dels continguts s'utilitzen enregistraments diversos.

AVALUACIÓ:

Per aprovar l'assignatura cal tenir un coneixement correcte de cada una de les parts del programa.

Aspectes que es tenen en compte:

- La participació en les activitats a classe.
- L'adquisició dels mecanismes i les tècniques bàsiques.
- Els treballs individuals i col·lectius.
- Proves i exercicis escrits.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- Badia, M.; Baucells, T. *Música. Llibre del mestre*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999.
- Barberà, Ll.; i altres *Tocar totes les tecles*. Barcelona: Rosa Sensat, 1998.
- Bonal, M. D., Martorell, M. *L'esquitx II*. Sant Boi de Llobregat: Dinsic, 2000.
- Busqué, M. *Violet Sant Pere*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- Busqué, M. *Violet Sant Pau*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995.
- Busqué, M. *Jocs de falda*. Barcelona: Publicacions de l'ICE de la UAB, 1991.
- Busqué, M.; Malagarriga, T. *La música al parvulari i al jardí d'infància*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982.
- Busqué, M.; Pujols, M.A. *Ximic, jocs musicals tradicionals catalans*. Berga: Amalgama, 1996.
- Malagarriga, T. *Dites i cançons. Instrumentades per als més petits*. Amalgama, 2002.
- Malagarriga, T., Valls, A. *La audición musical en la Educación Infantil*. Barcelona: CEAC, 2003.
- Maideu, J. *Assaig: Cançons i exercicis*. Vic: Eumo Editorial, 1998.
- Ribas, A. i altres *Iniciar la música a l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1999.
- Segarra, I.; Bofill, F.; Puig, A.; Serrat, F. *Juguem cantant I i II*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989.
- Torrents, J.M.; Albó, N. *Picant de mans*. Barcelona: Eufònic, 1983.
- Trias, N. *Jocs rítmics I i II*. Barcelona: Pilar Llongueras, 1986.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA.

- Abbado, C. *La casa dels sons*. Barcelona: Destino, 1986.
- Amades, J. *Folklore de Catalunya. Cançoner*. Barcelona: Selecta, 1982.
- Antón; Barbal, M.; i altres *Soca-tira*. Barcelona: Graó, 1988.
- Boixaderas, R. Ventura, M. *Repertori de recursos per a la globalització*. Vic: Eumo Editorial, 1988.
- Generalitat de Catalunya *Tocatimbal 1, 2, 3, 4 i 5. Cançons populars dels països catalans*. Barcelona: Eufònic, 1983. (Cadascun dels llibres té un CD complementari on hi ha enregistrades les cançons).
- Maideu, J. *Instruments musicals*. Vic: Eumo Editorial, 1995.
- McLean, M. *Construyendo instrumentos musicales*. Barcelona: Marcombo, 1984. (Porta un CD complementari amb totes les músiques exposades i treballades en el llibre).
- Pahlein, K. *El maravilloso mundo de la música*. Madrid: Alianza Editorial, 1993.
- Pujol, M.A.; Serra, J. *La dansa catalana en l'ensenyament primari*. Tarragona: El Mèdol, 1998.
- Soler, J. *Cançons per al poble, 2 d'infants i 4 d'excursió*. Barcelona: Claret, 1975.
- Tulón, C. *La veu. Tècnica vocal*. Barcelona: Columna, 1995.
- Diversos autors *Cançoner del Secretariat de Corals Infantils de Catalunya* (6 vols.) Barcelona: SCIC, 1989-.
- Vilar, M. *Jocs dansats*. Barcelona: Rosa Sensat, 1987.
- Vilar, JM. *Recursos per aprendre a escoltar música*. Barcelona: Rosa Sensat, 1994.
- Wagner, Ch. *Aprenquem a fer cantar*. Barcelona: Llar del llibre, 1966.
- Willems, E. *La preparación musical de los más pequeños*. Buenos Aires: Audeba, 1986.

DISCOGRAFIA:

Clásicos divertidos 1 y 2. Madrid: Polygram Ibérica / Phillips Classics Productions.

Más clásicos divertidos 1 y 2. Madrid: Polygram Ibérica / Phillips Classics Productions.

El galop. Barcelona: Tram

Poti poti d'animals. Barcelona: Discmedi.

Sac de danses. Danses. Sabadell: Picap.

Psicopedagogia de la Primera Infància

PROFESSORAT: Irene BALAGUER i FELIP
Montserrat BENNLOCH i BURRULL

Quadrimestral. 6 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura de Psicopedagogia de la Primera Infància es centra en l'estudi del primer nivell educatiu, és a dir, la Llar d'Infants, institució pedagògica que acull els infants per sota dels tres anys.

L'objectiu de l'assignatura és que els estudiants de l'especialitat d'educació infantil coneguin els trets més importants dels infants de 0-3 anys, l'organització de la Llar d'Infants i les actituds fonamentals dels educadors de cara als infants més petits.

PROGRAMA:

1. La Llar d'Infants; comunitat educativa:
 - 1.1. Història de l'educació 0-3 anys.
 - 1.2. Funcions de la Llar d'Infants.
 - 1.3. Models d'atenció a l'infant de 0-3 anys.
2. Els tres primers anys de l'infant:
 - 2.1. Necessitats bàsiques del nen de 0-3 anys.
 - 2.2. Desenvolupament del nen de 0-3 anys.
3. Coneixements bàsics sobre els diferents nivells de la llar d'infants.
 - 3.1. Els infants lactants.
 - 3.2. Els infants caminants.
 - 3.3. Els infants de 2-3 anys.
4. Organització de la Llar d'Infants:
 - 4.1. Criteris psicopedagògics bàsics.
 - 4.2. Distribució d'espais i materials.
 - 4.3. Distribució temporal: les rutines.
 - 4.4. Períodes especials: adaptació, control d'esfínters.
5. Intervenció educativa: el paper del mestre:
 - 5.1. Bases per a la intervenció educativa.
 - 5.2. L'observació sistemàtica a la Llar d'Infants.
 - 5.3. Integració dels nens amb necessitats educatives especials.
6. Objectius generals de l'educació 0-3. Programació.
 - 6.1. Pedagogia de la quotidianitat: activitats rutinàries.
 - 6.2. Propostes educatives específiques.
 - 6.3. Observació i documentació de l'activitat i desenvolupament dels infants.
7. Relacions humanes a la Llar d'Infants.
 - 7.1. El treball en equip i la formació permanent.
 - 7.2. Relació amb les famílies.

METODOLOGIA:

S'ha dividit el programa en un conjunt de temes bàsics per conèixer les característiques de l'educació a la Llar d'Infants.

En aquesta etapa és imprescindible la relació entre coneixement psicològic de l'infant i el coneixement dels

recursos pedagògics, per tant, caldrà que l'estudiant relacioni els diferents temes entre ells.

L'estudiant haurà d'aprofundir els diferents temes amb la bibliografia recomanada per tal que hi reflexioni i elabori conclusions pròpies.

El nivell de maduresa personal és molt important en l'educació a la Llar d'infants, ja que els nens estructuraren el coneixement per mitjà de les relacions amb els adults que l'envolten, per tant, cal que l'estudiant s'esforci a millorar la seva capacitat d'observació, d'integració dels continguts de l'assignatura, com també la seva capacitat de participar i relacionar-se positivament amb el grup-classe.

AVALUACIÓ:

- Assistència i nivell de participació a la classe.
- Un treball en grup i la seva exposició que es realitzarà al llarg del curs. Aquest treball té un valor total del 50% sobre la nota final.
- Treballs individuals al llarg del curs.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Falk, J. *Educar els tres primers anys*. Barcelona: Rosa Sensat 1991.

Goldschmied, E. *Educar l'infant a l'escola bressol*. Barcelona A. M. Rosa Sensat 1998.

Jiménez, N; Molina, L. *La escuela infantil. Lugar de acción y cooperación*. Barcelona: Laia 1989.

Òdena P. *L'infant i l'escola bressol*. Barcelona: Rosa Sensat, 1987.

Salzberger-Wittenberg Isca i Elsi Osborne *L'experiència emocional d'ensenyar i aprendre*. Barcelona: Rosa Sensat / Edicions 62. 1989.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

La col·lecció *Apunts d'Escola Bressol (1-9)*. Patronat Municipal de Guarderies de Barcelona: IME, 1993.

Harms, T.; Clifford, R.M. *Escala de valoración del ambiente en la infancia temprana*. Madrid: Aprendizaje Visor, 1990.

Stamback, M. i altres. *Los bebés entre ellos*. Barcelona: Gedisa, 1984.

Taverner, R. *La enseñanza entre los 2 y los 4 años*. Barcelona: Martínez Roca, 1991.

Literatura Infantil

PROFESSORES: Maria Carme BERNAL i CREUS
Carme RUBIO i LARRAMONA

Quadrimestral. 4,5 crèdits.

OBJECTIUS:

L'assignatura pretén que l'estudiant adquireixi informació sobre la història de la Literatura Infantil universal (tenir coneixements dels autors més significatius); sobre la història de la Literatura Infantil catalana (autors, recopiladors i il·lustradors) i, per últim, sobre la situació actual de la Literatura Infantil i la seva aplicació didàctica a l'escola.

PROGRAMA*

1. La lectura en l'educació. Ús educatiu de la lectura:
 - 1.1. El llibre com a producte de cultura.
 - 1.2. La literatura infantil avui: el text i la imatge.
 - 1.3. Criteris de selecció i gradació de lectures.
2. Breu història de la literatura infantil catalana.
3. La biblioteca per a infants:
 - 3.1. Criteris d'ordenació i organització. Mecanismes de funcionament.
4. El paper de la imaginació en la Literatura infantil:
 - 4.1. El trencament del text.
 - 4.2. Lewis Carroll i la seva obra.
 - 4.3. El surrealisme. Relació amb la literatura per a infants.
 - 4.4. Propostes didàctiques.
5. La literatura popular. Elements del folklore a l'escola:
 - 5.1 De la literatura oral als llibres de contes: Perrault.
 - 5.2. Els llibres amb fons moralitzador: les faules. Lafontaine.
 - 5.3. Els grans contistes del segle XIX. L i G. Grimm; H. C. Andersen.
 - 5.4. Morfologia del conte popular (Propp).
 - 5.5. El refrany i l'endevinalla. Anàlisi de les estructures.
 - 5.6. La cançó: aprofitament didàctic.
 - 5.7. L'auca: treball pràctic.
 - 5.8. Les aportacions teòriques de Bruno Bettelheim.
 - 5.9. Les rondalles dels Països Catalans.
6. La poesia:
 - 6.1. Mecanismes d'introducció del nen a la poesia.
 - 6.2. El cal·ligrama com a proposta didàctica.
7. La imatge en els llibres infantils. La il·lustració i el còmic en la lectura de la imatge:
 - 7.1. Les il·lustracions: importància i evolució.
 - 7.2. Principals il·lustradors de literatura infantil catalana.
 - 7.3. La literatura de consum. Valor social del còmic.
 - 7.4. Coneixement tècnic del còmic.
 - 7.5. Propostes didàctiques.
8. La novel·la d'aventures:
 - 8.1. El viatge com a tema literari.

- 8.2. Els llibres de D. Defoe i J. Swift.
- 8.3. J. Verne i la seva obra.
- 8.4. L'exotisme: E. Salgari i R. Kipling.
- 8.5. M. Twain.
- 8.6. Novel·listes del segle XIX: A. Dumas, V. Hugo, W. Scott, R. L. Stevenson, etc.
- 9. Introducció a la novel·la de gènere:
 - 9.1. El terror.
 - Evolució i principals autors.
 - E. A. Poe.
 - 9.2. Les novel·les de lladres i serenos.
 - Novel·la europea i novel·la americana.
 - Principals autors i obres.
 - 9.3. La ciència-ficció.
 - Classificació temàtica.
 - Orígens i evolució.
 - Autors i obres més importants.
- 10. Dinamització de la lectura:
 - 10.1. Els escrits dels nens.
 - 10.2. L'animació del llibre a l'escola.
 - 10.3. El teatre infantil.

* Aquesta assignatura es desenvoluparà a partir dels temes proposats en el programa, sense que això impliqui que s'hagi d'impartir complet.

AVALUACIÓ:

La nota final de l'assignatura estarà formada per:

Activitats de participació a la classe. Exposició oral.

Treball individualitzat per dossiers temàtics que inclou lectures, ressenyes i comentaris.

– Prova escrita que es realitzarà quan acabin les classes, si es considera convenient.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

Amades, J. *Folklore de Catalunya*. Barcelona: Selecta, 1982.

Bassa i Martín, R. *Literatura infantil catalana i educació (1939-1985)*. Mallorca: Moll, 1994.

Bettelheim, B. *Psicología de los cuentos de hadas*. Barcelona: Crítica, 1978.

Bravo-Villasante, C. *Historia de la literatura infantil española*. Madrid: Escuela Española, 1979.

Historia de la literatura infantil universal. Valladolid: Miñon, 1988.

Cervera, J. *La literatura infantil en la Educación Básica*. Madrid: Cincel-Kapelusz, 1984.

Escarpit, D. *La literatura infantil y juvenil en Europa*. Mèxic: Fondo de Cultura Económica, 1986.

Janer Manila, G. *La literatura infantil*. Palma de Mallorca: Embat, 1979

López Tamés, R. *Introducción a la literatura infantil*. Universitat de Múrcia, 1990.

Soler i Amigó, J. *Enciclopèdia de la fantasia popular catalana*. Barcelona: Editorial Barcanova, 2000.

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA:

Bryant, Sara C. *Com explicar contes*. Barcelona: Ed. Biblària, 1996

Celaya, G. *La voz de los niños*. Barcelona: Laia, 1972.

Cerda, H. *Literatura infantil y clases sociales*. Madrid: Akal, 1974.

Llopis, R. *Historia natural de los cuentos de miedo*. Madrid: Júcar, 1974.

Meletinski, E. *Estudio estructural y tipológico del cuento*. Buenos Aires: Rodolfo Alonso, 1974.

Pelegrin, A. *La aventura de oír*. Madrid: Cincel, 1982.

Propp, V. *Morfología del cuento*. Madrid: Fundamentos, 1974.